

D. Erde

PISTYH NOUŽENDAH

Kiändi: V. Rumjantsev
Mosku ★ Tsentrizdata ★ 1932
18. pakkaskuudu 2022 mp

ŠIÄMYŠ

1	Myö i hyö	1
2	Lopemma socializmahizen ekonomikan fundamentan srojindua	3
3	Tavottua i jättiä	9
4	Voitto kaikki-ilmahizen istorijahist'a značenjua	17
5	Kul'turahizešta revol'utciišta šyvin	21
6	Azie čiisin, lemmin hyvehyön i rohkehuon	26
7	Proletarijahine diktatura i rahvahin vellehys i yheššä-ruanda	31
8	Lienemmä varuzina	40

1 Myö i hyö

Jo 14 vuotta, kumbazet mändih 1917 vuuven okt'abr'ahizen revol'uciin päivästä šuat, SSSR on ymbäröitetty buržuihizilla muakunnoilla. SSSR i kapitalizmahizet muakunnat ollah kakši muailmua, kakši sistemua. SSSR:šša rahvahan talohuš šuurenou proletarijahizen diktaturan uslovjoissa. Kapitalizmahizešša ilmašša izännyiččöy buržuiloin diktatura, libo nägöväzeldi, (fašizma) libo peitetyöššä formašša buržuihine "demokratija". Soviettahizen talohuš-sisteman hyvyöt kapitalizmahizen ieššä ožuttuačettih täkši aigua ylen šelgieldi i tarkah. Kapitalizmahizišša muakunnišša myö niämmä kuulumattoman täh šuat terävyttä i šyvehyttä myöt' ekonomikkahizen krizisan.

Yksi šuuremmišta tämän aigazen ekonomikkahizen krizisan osobennostina buržujahizišša muakunnišša on promišlennoin krizisan punuočenda mua krizisanke. Ruavottaolijoin lugu kapitalizmahizišša mualoišša kažvo ylen šuurekši - 35 miljonua mieštä; fuabrikat i zavodat seizotah ruavotta 40-60 procentalla. Ruadajan klassan tulokset äijäldi pienettih. Keškikerdane oššanda-vägi, primierakši, Germanien ruadajan on läššä 70 % eländähistä minimumua.

Toizin on meilä SSSR:šša. SSSR:n planiruijuon promišlennostin valovoi produkcija nouzi 1929-30 vuodena 25 procentalla iellizeh vuoden näh; jyvä-produkcija nouzi 1930 vuodena 21 procentalla, hlopkan produkcija 55,8 %, suaharo—sv'oklan — 142,8 % yhtenä osobennostina SSSR:n talohuksellišta vägöviä kažvuo on že toži azie, što socializmahine srojinda SSSR:šša luadiečou konža on pattie ekonomikkahine krizisa buržuahizišša mualoissa.

Kuin ni šuuri on ekonomikkahine siduočennan značenja kaiken ilman talohukšenke SSSR:n talohukšen kažvandah varoin, krizisat, kapitalizmahizišša mualoissa, kuin ni kuin, pietytäh socializmahizen muakunnan rajoilla. Heilä leviendä, meilä noužu.

Kapitalizmahizišša mualoišša myö niämmä promišlennostin mašinahizen ovorudovanjan rikkuočennan i pahenomizen. Kolonijahizišša i puolikolonijahizišša mualoišša mašinoin ruatanda pieneni vielä enämäldi, čem promišlennoiloišša mualoissa. Brazilijan praviteljstva luadi postanovljenjan mašinoin tuonnan pietändäh näh muakundah kolmeksi vuotta. SSSR:n rinka - on ainova rinka, kumbane levenöy kaikin ulgomualoin rinkoin kaijetešša.

Tämä eu hairahuš ožuttuačenda, čentän što hiän on tulokšena soviettahizen talohuš-sisteman paremmukšin kapitalizmahizen ieššä.

Nikonža, äššen parahan kažvannan aigah, kapitalizmahine promišlennosti ei sua tämän muozie šuurie tempoida kažvannassa miittynäzie suau SSSR.

Promišlennostin produkcijan kažvannan tempat, kumbazet jälgimäzinä vuozina lekuttin 21-25 % välillä i nouštih 1930 v. 45 % suat, 1931 v. ollah 2-4 kerdua korgiemmat kaikkie šuurembie keškikerdazie nouženda tempoida SASŠ jälgimäžešša 70 vuuvešša šadavuodist'a.

Ylen šuuret SSSR:n talohukšen kažvannan tempat luajitah täydeläzešti tožinazeksi lozungan "tavottua i jättiä edizet tehnikkä, ekonomikkahizešša aziešša kapitalizmahizet muakunnat" lozunga kumbane on vedäjänä SSSR:n talohukšen kažvannašša.

Edizeh otettuo soviettahizen vallan viizivuodehist'a pluanua myöt' SSSR pidäis' vain viizivuodizen lopušša muduanžišša ožuttajišša jättiä muduannet kapitalizmahizet muakunnat, eistyö elektro-energijašša 10:ldä sijua 4:llä, hiilen suannašša i stalin varuššannašša 5:ldä paikalda 4:llä i n.i., toizin sanuon SSSR pidäis' viizivuodizen lopukši jättiä Franču hiilen suannašša, raudatielöin vejännäšša i elektro-energijan varuššannašša, Anglii - čugunan šuluannašša, stalin varuššannašša i elektro-energijašša. Buržuihizet i social-fašistahizet ekonomistat, a niinže i "oigielisto" opportunistat šiämešša VKP(b) lugiettih näidä pluanoida havahuš pluanokši (fantazijahiziksi), ei vägie myöt', täyttämättömiksi. Toži aziešša ylen väliän nämä pluanat pidi kaččuo uvestah i šuurendua hiät. Tuloksena hiilen suanda huavussanda oli šuurennettu 75 miljonašta tonnua 130 miljonah tonnah suat, nefiti - 21,7 miljonašta tonnašta 46 miljonah tonnah suat, čuguna - 10 miljonašta tonnašta 17 miljonah tonnah suat, mašinoin srojinda produkcija 2,1 miljonašta rubl. 6 miljonah rubl. šuat i n.i.

Tulou sanuo, što SSSR:n promišlennostin produkcijalla pidäy 1931 v. kazvua 45 % a jygiešša promišlennostišša äššen 58,4 % mi ožuttau 1931 v. lopussa promišlennostin produkcijan kažvannan kolmen kerdazeksi voian iellizeh näh i viizivuodizen promišlennostin pluanan täyttämistä ynnäläzenä 79 procentalla, a jygiešša industrijašša äššen 98 % 1931 vuodena SSSR tavottau Anglin i Frančun šuurimmin ožuttajin luajinnašša.

1932 vuuveksi SSSR jättäy kaikki buržuihizet muakunnat krome SASŠ ei nin eistyy toizella paikalla ilmašša. Midä šanuo SASŠ:ih näh, nin SSSR jättäy tämän muakunnan kažvannan tazon toizen viizivuodizen aigah.

2 Lopemma socializmahizen ekonomikan fundamentan srojindua

Pomeššikoin i revol'uciin-vaštahizen buržuaziin murendamizen jälgeh Sovettahizešša Respublikašša jäi kakši osnovnoida klassua-proletariatta i muanruadajat. Proletariatat diktatura, kumbazen ruadaja klašša voitti okt'abrissa-nojabrišša 1917 v. voičči lujeta i hiän tožieh lujeni ruadajin i muanruadajin yhtevvynnän tuačči.

"Enžimen istorijašša on muakunda, kirjutti Lenin, kumbazešša on vain nämä kakši klassua, vain proletariatta i muanruadajat". Proletariatta, kumbane eissyndä ajgah luadiu diktaturua, on tožinane socializmahizen srojinnan opaštaja i ruadajin massoin vedäjä. Proletariatat loppu-tarkistuksena on žen muone obščestva, kumbazešša ei lie jaguačendua klassoiksi. "Socializman zaduačča on že, štobi hävittiä klaššat- sanou Lenin.

Šuuret muanomistajat i kapitalistat ruadajin klašša yheššä muanruadajinke murendi kebiel'di. NEPan jälgeh klaššahine borčuinda muuttuačennuošša formašša lieni vielä pattiembi. Uuži ekonomikkahine politikka oli luajittu socializman voittoh varoin kapitalizman piällä, luottuačendah varoin kapitalistahizih elementoih. Tämä politikka loistavasti (hyvin) opraudaičči iččien. Myö niämmä kapitalizmahizin elementoin kaiken aigazen rajotamizen i liččuannan i jälgimäžellä aijalla-kulakkolisson hävitändä, kuin klaššan, ynnäläzen kollektiviziruinnan pohjalla.

Yksinäne kapituala, kumbazella NEP:an enžimäzillä aijoilla i vizivuodizen alussa oli kuda-midäi kerätty, kumbane seizo nägöväzillä paikoilla promišlennostišša i torrušša, rubei väliän kaikkielda lykkiäčömäh socializmahizella sektoralla, i ennen kaikkie promišlennostista, rubei kuivamah i promišlennostišša jo läksi pohjah.

Yksinäzen kapitualan kažvannalla Soviettahizešša Respublikašša oli kolme aigua: enžimäne aiga läššä 1924 vuodeh šuat oli yksinäzen kapitualan luadiečenda aiga; hänen algukeriännan aiga. Toizella aijalla 1924 vuovešta 1927 vuodeh šuat yksinäne kapituala rahvahallizen talovhuksen kažvannan uslovjoissa, lizäi omat sredstvat keräten 1927 vuuveksi läššä miljardn rubl'ua (heistä 600 miljonua rub. torrušša) 1927 vuodena yksinäne kapituala mäni oman elännän kolmandeh aigah, täštä aijašta šuat nepmanahine buržuazija rubei kavottamah yhtä sijua toizen jälgeh.

Kun 1922-25 v.v. torgu sietka oli 3/4 yksinäne, kun täh aigah vielä ei täydeläžešti lujennun gostorrun i kooperativan aparatta i ylen vähän luadi tavaroin eiššännäššä varuštajašta ostajah, nin ielleh päin yksinäzen torrun značenja langieju jogo vuotta, a 1931 vuodena yksinäne oli vähiä ei ynnäh

ajettu ei vain optahizešta no i rozniččahizešta torrusta. Ruadaja ostaja piäzi monimiljonahizista liijoišta makšannoišta yksinäzillä myöjillä.

Socialihizet eissynnät, kumbazet liettih socializmahizen srojitel'stvan šuurin voittoloin tuačči, nošsettih šuurin muanruadajin massoin kiännynän kolhozoih päin, kooperaciin projizvodstvahizih formih päin. Proletariatta luadi miittynäzen pidäy neuvonnan täššä liikunnašša, muanruadajin opaššannan uuvella aijalla, klaššahizin bojuloin neuvonda uužišša uslovjoissa.

Trockistat vägeh sivottih partilla 1925, 1926, 1927 vuoziloina vietämätöndä kulakkolisson piällä luottuačenda politikkuu. Niiššä uslovjoišša tämä ois' ollun avant'urana. "Voiččima go myö luadie - kyžyy t. Stalin paginašša 27 dekabr'alla 1929 v. - viizi ei nin kolme vuotta ennen tämän muozen luottuačennan i vuottua voittuo. Ei, emmä voinnun."Tov. Stalin ožutti, što 1927 vuodena kulakkolisto varušti enämmän 9,5 miljonua tonnua leibiä, a kolhozat i sovhozat varušsettih vain 1,5 miljonua tonnua leibiä.

1925-27 v.v. kyläššä oli 1.404 tuhattua talohušta, kumbazet viikoksi palkattih ruadajie i 5.212 tuhattua keyhin talohuksie. Luvulda pienen kulakkolisson käziššä oli kerätty šuuri lugu inventarie žiivattua i leibäzapuastoida.

1929 v.u. lopuksi aziet kerralla muututtih. Sovhozat i kolhozat sinä "vuodena varušsettih ei vähempiä 6,5 miljonua tonnua i annettih enämmän 2 miljonua tonnua tavara leibiä, einin žen-že verran min ennen annettih kulakot. "Nyt meilä, kuin niättä, on materialahine baza ših varoin, štobi vaihtua kulakot, einin kulakkohine varuššanda, kolhozoin i sovhozoin varuššanna 1a". (Stalin).

1926 vuodena kulakkolisson kohtah tulieči 13,2 % kaiken leivän keräännäštä. 1929 vuodena kaikin kulakkolisson keräändä dolja puoleni 6,6 % šuat.

Sih-že aigah sovhozoin i kolhozoin kerävö kažvo 1,7 procentašta 1926 v. 5,1 % šuat 1920 v. 1930 i 1931 v.v. ozat ollah vielä šuuremmat. 1930 v. oli varušsettu 219 miljonua centerua tavara leibiä, 217 miljonalla vaštah 1913 vuodena. 119 miljonašta cent. varušsettuo leibiä 31 miljona cent. oli varušsettu sovhozoissa, a 1913 v. 217 miljonašta centerašta tavara leibiä 159 centerua oli pomeššikoin i kulakkoloin omie. Kulakkolisson leivällä 1930 v. oli ylen pieni azie. VI Kaiken Sojuzan Sovietoin siezda ando direktivan: šuurendua jyvä-sovhozoin kylvö-plavni 1933 v. 9,5 miljonah ga šuat varuštua tavara leivän lassenda ei vähempiä kuin 66,5 miljonua centerua, einin 4 kerdua enämbi sidä, mi oli huavušsettu 1928 vuodena jälgimäžeh

viizivudehizen vuodeh.

Midä kuuluu kolhozoih näh, nin keviällä 1930 vuotta heilä oli kylvetty plavni 32,8 miljonua ga, a 20 miljonua yksinäzie talohuksie kylvettih sih-že aigah 52,8 miljonua ga. 1:ksi ijul'aksi 1931 vuotta SSSR Narkomezman svodkua myöt' kolhozoišša oli jo enämbi puolie kaikkie talohuksie - 55,2 %, že on yhteytetty sektora lieni šuurembi ei yhteytettyö sektorua ei vain linnašša no i kyläššä. Kolhoznikka lieni keškimäzenä figurana kyläššä. Viizivuodizen lopukši sojuzan kogonane kollektiviziruinda pohjuolda liey loppiettu täydeläzešti i tällä ruavolla liey loppiettu kulakon kuin klaššan hävitändä.

"Eu diivua, što tämän muozišša uslovjoissa, konža SSSR harpai socializman aigah, uudeh rukah pidäy šejzattua kyžyndä nepah, klassoih, kolhozoih i siirryndä aijan ekonomikkah näh"(Stalin), uudeh rukah pidäy seizatua kyžyndä SSSR talohukšellizih formih näh.

Lenin enžimen kirjutti viideh yhtehizeh ekonomikkahizeh ukluadih näh, kumbazet yheššä luajitah Rosein ekonomikkua, okt' abrahizen kiännännän jälgeh vielä 1919 vuodena, konža ando tämän ekonomikan analizua. Omašša kirjazešša "Miän päivin šuurin zaduačča", Lenin sano, što kapitalizmašta socializmah siirryndä aijalla eu kogonast'a ekonomikkahist'a srojuo, što tällä aijalla ekonomikašša yhteh punuočetah elementat, dol'azet, palazet kapitalizmaa i socializmaa".

Miittynäzet ollah nämä elementat; Lenin ando šelgiet ožutannat täh näh:

1. Patriarhahine, einin enämmäldi naturahine, muanruadajin talohuš.
2. Pieni tavaran varuššanda (tänne lugiečetah enämmät niistä muanruadajista, kumbazet myvväh leibiä).
3. Yksinäne talohukšelline kapitalizma.
4. Muakundahine kapitalizma.
5. Socializma.

Muakundahizeh kapitalizmah Lenin lugi i koncessijat i muduannen kazvanda aijan aigah kooperativahizet predprijatjat. (Kyžyndäh kooperacijan sijah näh ukluadoin keššeššä myö vielä myöstiäčemmä). Muakundahizet predprijatjat, otetuot rahvahalla omiksi proletarijahizen revol'ucijan voitannan jälgeh, Lenin lugi, što ne on šelgiet socializmahizen forman predprijatjat.

Šiinä že kirjazešša, kumbane oli kaikki kerjutettu Rosein ekonomikan sellitännällä, Lenin seizattau kyžynnän sih näh, miittynäzie elementoida on enämbi Roseissa. I vastuav: "Selgie azie, što pienin muanruadajin

muakunnašša on enämmistö pieni-buržujahist'a eläjiä: enämmistö i šuuri enämmistö muanruadajie ollah pienet tavaran tuottajat".

Tämän muone oli ukluadoin sootnošenja i 1918 vuodena i 1924 vuodena siirdyöššä nepah, konža Lenin kogonah toizin kirjutti omah 1918 v. ekonomikan analizan, tuttavašša kirjazešša "Prodoval'stvahizeh veroh näh", kumbane oli laskiettu aptrel'ašša 1921 v. Täššä kirjazešša Lenin kirjutti, što muakunnašša mänöy borčuinda kaiken muozin ukluadoin keššeššä, kuin i miittynäzeššä formašša. Kenenke keskenäh i kelläi vaštah vediäčöy tämä borčuinda, kuin paišša ekonomikkahizin kategorijoin nimilöillä žen muozille, kuin "muakundahine kapitalizma- kyžyy Lenin. - Viijennen i nellännen stepenilöin keskenäh, šiinä vuorossa, kuin mie vašta kirjutin? Tiettävä ei. Ei muakundahine kapitalizma borčuiče tiälä socializmanke a pieni buržui yheššä yksinäzenke talohukšellizenke kapitalizmanke borčuijah yhestäh i muakundahizella kapitalizmalla i socializmalla vaštah".

Sillä revol'ucijan aijalla, kuin i žen jälgeh, Leninan ieššä seizo šuurin kyžyndä, kuin "kebendiä siirryndä patriarhalščinasta, pienestä tuotannašta (projizvodstvasta) socializmah". No, tiettävä, raznoiloina aigoina tämän kyžynnän rešinnäššä oli raznoiloida zvenjoida. Miittynäzie?

Kaiken muozet opportunistat ei maltettu, što yksinäzen torrun eläytändä i perävyndä algu aijalla oli vain abu-aziena ielleh päin vägilöin toizin kerändä i kiännündä luottuačendah kapitalizmahizih elementoih. Opportunistat ei maltettu, što žen jälgehizellä kažvanda aijalla yksinäzellä torrulla pidi kerralla kaijeta i kapitalizmalla pidi kerralla lyhetä, što proietariatta vain täh varoin laski nepan i nepan osnovalla voičči suaha reša-juščoin absol'utnoin yhteytetyön sektoran voitton ei yhteytetyön sektoran piällä.

Šanuon hyväksi siirryndä uudeh ekonomikkahizeh politikkah, Lenin kaikkeh rukah ožutti, što vain hänen osnovalla voit luadie šuuri promišlennosti.

Lenin, tiettävä, hyvin malto, što ruadajalla klaššalla ei nagolo rubie pidämäh dengua i torguo. "Konža myö voitamma kaikešša ilmašša - kirjutti Lenin - myö, kuin mie duumaičen, luajimma kullašta yhtehizet tuahipaikat muduanžin kaikkie šuuremmiin ilmaldalinnoin piholla". Stalin vielä 1927 v., paisešša toizin mualoin ruadajin delegacijoinke, šano, što "tuli aiga, konža ei lie hädiä dengasta" Neuguon tädä huavuššandua, Stalin, šiinä že šano, što "sih šuat vielä on edäh".

Tällä aijalla nepa, torgu i dengat vielä pidäy ruadajalla klaššalla, hot' toizin srojinda aigah nämä kyžynnät šezattuačetez toizez rukah, čem hyö

šeizattuačettih ennen toizin srojinda aigua.

Soviettahine torgu 1921 vuodena, konža ruadaja klašša omašuan kamanuinda paikat (šuuuri promišlennosti, transporta, bankat "i n.i.) eulun izändänä ni erinäzešša (častnoin) ni kogonazešša optahizešša torrušša, eulun žen muone, kuin soviettahine torgu 1925-26 v., konža loppieči osnovnoildi kohennanda aiga.

Niin aijoin torgu äijäldi eruou nykyzen aijan soviettahizesta torrusta, konža SSSR ruadaja klašša eistyy edizeh päin kaikella frontalla i hävittäy kulakkuo, kuin klassua kogonazen kollektiviziruinnan pohjalla.

Eu hökyndiä, što rounjaijen kapitalizmahizin mualoin uslovjoih, ynäh muuttuači soviettahizin dengoin i soviettahizen torrun azie i priroda, žentän što muuttu yhtehizin ekonomikkahizin ukluadoin sootnošenja.

Eroksi buržuihizišta kupčišta SSSR ruadaja klašša nikonža ei šezattan azieksi denga voittoloin suandua, min že ni makšaisj. Ruadaja klašša ei tahton lizämakšandua miittynäzellä voičči hinnalla, i kuin že on vielä enämmin muanruadajin massoin rozorinda.

Parti murendi vaššatešša trockilaizet, kumbazet tahottih töykätä händä häviendä tiellä eruondua keškikerdazista. Žentän soviettahine talohuš-luvenda kaiken aijan äijäldi eruou kupčahizesta "kommerci-jahizesta" luvennašta i trockilazešta avant'urahizesta talohušluvennasta. Partin XIII siezda pygälöitti, što "kebien promišlennostin i jygien promišlennostin keskenästä otnošenjua ei voi rozreššie vain rinka-tien kautti". Ei pie piirdiä alla, što ni miittynäzellä aijalla nepua ruadaja klašša ei kumarduace rinkalla, kuin idealalla. Toizin, ruadaja klašša alisti (podčini) rinkan šuuren promišlennostin kohennanda zaduačoilla. Pidi suaha rohkie siäššändä tuhuonnoin pienennännän vuoh i iččiellä makšannan pienennännäh vuoh, toizin šanuon rubl'alla makšannan vuoh, kuin upravlenjan, luvennan i kačonnan metodalla uunen ekonomikkahizen politikan uslovjoišša. Opitta ozutti, sto täštä metodašta ei voi kieliäčie uščerbatta sih šuat, kuni siirryndä produktan vaihandah ei liene luajittu toži aziešša. Ennen-aigazet pruobat luadiečie luvennatta rubl'alla tuvvah pahoih tuloksih. No talohuš-luvenda 1931 v. eu že kuin talohuš luvenda 1921 v. Muakundatorgu i kooperacii lykättih yksinäzen torrušta vähiä ei ynäh. Yksi tämä äijäldi erottau tämän aijan talohuš-luvendua nepan algu aijan talohušluvennasta, konža yksinäne kizai torrušša šuurda rolie. Pluanan rolie, kuin stihinostin, "vällän vägilöin kizuannan rinkalla", voitanda orudjan šuureni. Talohuš-luvenda luadiečou pluanua myöt'. Kaččomatta rinkan i torrun laššendah ruadaja klašša ei unaha pluanah näh, pluanuhizeh zavodindah näh talohukšešša. Täädä ožuttau šuuri viizivuodizen organizuinda

azie. Enämbi šidä, kun endizellä aijalla voičči vain reguliruija dengoin kävelendä, niin nyt dengahine kiännyndä lieni enžimäzellä paikkua socializmahizella sektoralla. Luvenda rubl'alla lieni tämän tuačči vielä enämäidi ennistä kontrolin i učotun orudjana. Tämä muutos ožuttuači i tavaran vaihannašša. Tavaran vaihanda jäi, no hiän on toizen muone, a ei kuin ennen. Tavara-dengahizet otnošenjat jiähäh, žentän što jäi myöndä-oššanda dengoin vuoh. Jäi vielä enämbi kymmendä miljonua yksinäzie muanruadajin talohušta, da i kothozoišša on yhteytetty vain osnovnoit tuotandasredstvat i kolhoznikka rigeneh ožuttuačou rinkalla, kuin torgovča. Nep jäi no hänen aiga muuttu.

Stalinahine nepan opredelinda, kuin politikkuu, "kumbane on huavuššettu socializmahizin elementoin voitannan suunnaksi kapitalizmahizin elementoin piällä, huavuššettu klassoin hävitändäh varoin, socializmahizen ekonomikan pohjan srojindah varoin, on lähten ynnäh Leninan ožutannoišta uuvan ekonomiin politikan zaduaččoih i suščnostih näh.

Siirryndä nepah oli luajittu žen tuačči, što kohaldi luottuačenda kapitalalan piällä "voinahizen kommunizman"formašša ei tuonun i ei voinun tuuva monen azien tuačči uuvan ekonomikan pohjan srojindah. Normalizhie otnošenjoida myö nyt emmä voiče suaha - pagizi Lenin. NEP pidäy luadie vägöväksi abu-azieksi ruadajan klaššan käziššä huavuššetuon azien luajinnaksi.

"Ekonomikkahizešti i politikkahizešti", piirdi alla Lenin, "NEP täydeläzešti obespeččiy meilä voičennan srojie socializmahizen ekonomikan pohjan".

Leninan elošša ollešša, kuin hiän i šano, uuvan ekonomikan pohja vielä ei ollun ladjattu. Genial'noin trudečijoin massoin vedäjän kuolennan aigah myö olima vain kohennanda aijan kynnykšen luona. Soviettahizen promišlennostin produkcija sih aigah vielä oli edähänä ennen vainahizešta tazošta (urovn'asta). 1913 v. produkcija ei ollun korgiemi 25 % ennen vainahist'a. Vielä kezällä 1924 v. čugunan laššenda, oli kaikkiedah 14 % ennenvoinahist'a. Kolme vuotta uutta ekonomikkahist'a politikkuu Leninan elännän aigah annettih enžimäzet hyvät tulokšet, no vielä äijjä ei žen muozet, štobi lizättylöillä tempoilla voiččiis siirdyö socializmahizeh luottuačendah.

No Lenin huavai voičennan ielleh, päin tempoin šuurennandua socializmahizešša srojinnašša oigien klaššahizešti lujan proletarijahizen politikan rukah.

I tožieh, partin neuvonnanke, Leninizman znuamenan alla, ruadaja klašša šai šuurimman katkiennan kyläššä, keškikerdazin kiännyndän kol-

hozoin puoleh; Tulokšena aziet juuriloida myöt' muututtih: pieni buržuihine stihija jo ei ole korgiemi miän muašša.

Šuurimbua istorijahižt'a važnostie voitot kylän talohukšešša, obešpečittih siirdyö kulakkolisson rajotannašta i lykkiännäštä, politikkah kulakkolisson hävitändiä kuin klassua, kogonazen kollektiviziruinnan pohjalla...

"Tällä aziella ylen äijäldi lujenou smička ruadajua klassua muan ruadajinke. Levenöy ruadajin, muanruadajin vallan pohja - šanuočou sovietoin siezdan rešinnöiššä - vluaštin, kumbasella täštä šuat glavnoina abuniekkana kyläššä ollah kolhozahizet muanruadajat."Kakši leninahist'a neuvonda mielä (idejua) ollah pandu sovietoin siezdan rešinnöin pohjaksi ruadaja - muanruadajin vallan pohjan levendämizeh näh. Enžimäne ideja on že, što muanruadajin šuurimmat interesut pakotah kaikin pienin yksinäzin talohukšin yhteyttämistä kolhozahizih; toine Leninan ideja on že, što kolhozahine srojinda on yksi trudiečijoin klaššahizen borčuinnan formišta proletariatan neuvonnanke socializmašta syvin. Keviällä 1931 v. myö näimmä uuvan rešajuščoin eissynnän sovietahizešša kyläššä: yhteytetty sektora yhteytti enämmät puolie kaikišta talohukšista, einin šuuremman enämmissön. 200 tuhattua kolhozua, kumbazet yhteytetäh 13 miljonua muanruadajin talohukšie, ennen hienonnettuloida, kylvettih 4000 sovhozanke yheššä enämmän 70 % tougoloin kylvö plavnie. CK-n ijun' ahine plenuma (1931 v.) ožutti täššä yhtevvynnäššä uuzih otnošenjoih kyläššä. Ennen keškikerdane yksinäne oli keškimäzenä figurana kyläššä. Nyt "keyhän i keškikerdazen yksinäzen azie kylätalohukšen tuotannašša (projizvodstvašša) lieni toizen azielline (vtorostennoi) (VKP(b):n CK-n ijun' ahizen plenuman resen'a).

Šuat tuhattoida yhteytettyzie muanruadajin talohukšie oformljaiččiečetah i voitetah klaššahizen borčuinnan uslovjoiššä i tällä pohjalla juurdu-ačetah kapitalizman juuret muakunnašša, kulakkolisson juuret, tämän "suurimman kolhozoin vihazniekan". Ynnäläne pohjuolda kollektiviziruinnan loppienda liey luajittu viizivuodizen lopukši i vielä ennen, 1931 v. lopukši liey loppiettu socializmahizen ekonomikan pohjan ladjuanda.

3 Tavottua i jättiä

Viizivuodehine pluana, kaččomatta valehuš miän klaššahizin vihazniekoin i hiän auttajin kekšindöih. Lieni ei "kebiemielizin mečtatel'oin bol'ševikoin keksindä, a tožinazen istorijahizen kiännynnän vibuna

levähytettyöh socializmahizen luottuačendah kaikella frontalla i socializmahizen srojinda azien vägövänä orudjana. Viizivuodehine pluana lieni, kuin tämä on alla-piirretty jälgimäžeššä sovietoin siezdan kaikkisojuzahizešša plenumašša, "ruadajan klaššan znuamena. Mittynäzet ollah viizivuodehizen täytännän tulokšet? Viizivuodizen programman annannat enžimäzekši kahekši vuuvekši rahvahan tulokših muakunda-bjudžettah, kapital'nojloih panendoih yhteytettyöh sektorah, promišlennostin valovoih produkcijah, kylvö-plavniloih, jyvähizeh tavaraproduktoih i raudatielöin tavaran vejändäh näh, ollah ei vain täytetty no i lizänke täytetty. Meilä on pikkarazie pluanan ei täytändöidä muduanžissa otrasliloissa. No kaikkie pluanua myöt' myö eissymmä edizeh päin šuurenke annannoin ylitännänke (previšenjanke), kumbazet ollah utverdittu jälgimäžellä kaikki sojuzahizella sovietoin siezdalla. Myö kahešša vuuvešša vähiä emmä kahen muozeksi luadin jygien promišlennostin produkcijan. Ylen boiko nouzi miän mašinoin-srojinda promišlennosti (enemmän 2 kerdua). Myö täytimmä GOELRO-n pluanan ynnäh i tänä vuodena luajimma vähiä ei kahta šuuremmakši raionoin elektrostančoin viän.

Korgiet bol'ševizmahizet promislahizen produkčiin kažvannan tempat, obespečitah miän muakunnan eissynnän socializmahizen industrializačiin tiedä myöt' promišlennostin produkcii mulloin oli 2/3 kaikkie, rahvahan talohukšen produkciiista. No täššä pidäy alla-piirdiä že, što viizivuodizen kahen enžimäzen vuueh tempat ei olla kaikkie korgiemmat. Meilä pidäy nostua miän promišlennostin omah paino vielä korgiemmaksiksi. I myö vejämmä srojuh uužie i uužie industriin gigantoida. 1931 vuodena ruvehtah savuomah 518 uužin šuurimmin predprijatjoin trubat. Hiän značenjäh näh voit šanuo tämän muozie azeida myöt'; nelläššä männyöššä vuuvešša myö srojima 323 uutta predprijatjua. Kaikki produkcija 528 on kahta kerdua šuurembi kaikin uuzin predprijatjoin produkčijua, kumbazet ollah laskiettu ruadamah nelläššä tämän iellizeššä vuuvešša. Nämä muduannet luvut ylen šelgieldi ožutetah tožinazie bol'ševikkahizie tempoida socializmahist'a srojindua.

Äijiššä otrasliloiššä myö lopemma viizivuodizen ei 4, a 3,5 vuuvešša.

"Uudine miän promišlennostin kažvannašša on že, sto meilä on voičenda boikoimmilla tempoilla šuurendua i jygiedä i kebiedä industriida."(Stalin). Tämä istoriihine kiännyndä kažvajih bol'ševikkahizih tempoih päin kaikješša promišlennostišša, lugien yhteh i kebien, oli varušettu šuurimmilla miän jygien industriin voittoloilla i ennen kaikkie muššan metallurgiin.

Aivin tällä pohjalla, jygien promišlennostin pohjalla kuin vedäjän

zavodinnan socializmahist'a industriida, kiändymättä kažvau i kebie promišlennosti, eris' mainiten šuurenou sargazin i hlopka-bumuagahizin predprijatjain produktii, levetäh ruadajat fuabrikat i varuštaučetah laššendah uuvet gigantat.

Pidäy tavottua i jättiä edimmäzet tehnikka-ekonomikkahizešti muakunnat, i tämä azie käškien diktuiččou vediä bol'sevikkahizie tempoida socializmahist'a srojindua kaikišša otrasliloišša i ennen kaikkie rešajtiščoiloišša otrasliloišša.

Erottajana osobennostina tädä sroikua tällä aijalla on socializmahizen industriin tempoin lizävö, kumbane rinnan kollektiviziruinnanke on šuurin pala socializmahizen ekonomikan pohjan ladjuannan lopetanda aziešša.

"Hävitä, einin tavottua edimmäzet muakunnat i jättiä hiät niin že ekonomikkahizešti- kirjutti Lenin ennen okt'abr'ahist'a revol'ucijua, kaččuon revol'ucijahizen kažvannan perspektivoih. Parti yheššä Leninanke kaikenke selgehyönke nägi vielä ennen proletariattahist'a revol'ucijua, što pidäy hävittiä muakunnan tehnikka-ekonomikkahine jändä, "tavottua i jättiä edimmäzet muakunnat".

Enzimäzellä kaikkisojuzahizella promišlennostin ruadajin konferencijalla t. Stalin pagizi: "Maksimum (kaikkie enämbi) kymmeneššä vuuvešša meilä pidäy hypätä že matka, kumbazella myö jäimmä edimmäzistä kapitalizman muakunnista.

"Aivis' enämbi 10 vuuvešša."

Myö luadima jo emmä yhen harpauksen otetuon lopun tiedä myöt, - tavottua i jättiä promišlennostin kažvannan tazo enämmäldi edimmäzie muakundie.

Jättähyöh ei vain europahizet muakunnat, no i Severo-Amerikkahizet yhteytetyöt muakunnat, myö lienemmä enzimäzenä ilmalda muakundana produktiin äijehyttä i tehnikkua myöt', šuurimbana promislahizena-muanruanda (agrarnoina) muakundana.

Meilä lietäh šuurimmat industriin gigantat.

Viizivuodizen enzimäzin vuoziloin voittoloin avunke myö rubiemma eistymäh edeh päin i täydeläzešti luajimma tožinazeksi lozungan "tavottua i jättiä".

- Täh varoin meilä ollah kaikki objektivahizet voičennat, - pagizi izännöiččijöin konferenciišša t. Stalin. Ei ole vain mahandua hyväzešti ottua nämä voičennat. A tämä on meistä. Vain meistä. Aiga on meilä opašuo ottamah näidä voičendoida".

Socializman srojinnan boikoi kažvanda, ylen korgiet tempat muakunnan industrializaciišša i kylän talohukšen kollektiviziruinnašša kaikkeh ko-

rgehukseh šeizatettih kyžynnän miän transportan revol'ucijahizeh ynnäh toizin-srojindah näh. Mintän transporta lieni "kaida paikka". (aida) rahvahan talohuksešša.

Tämä sellittiäčöy sillä, što promišlennosti i kylän talohuš hylgiämättä pakotah ylen šuurie i nagolo kažvajie gruuziloin i ajajin vejändä-tempoida, žen muozie tempoida, kumbazet miän transporta voiččou suaha vain rohkien tehnikkahizen bazari muutannan jälgeh i kaikin raudatie talohukšen paloin levähytetyön racionalizaciin jälgeh.

Šuuri gruuziloin kiännyndä i ajajin perevezinnän kažvanda enžimäzinä viizivuodizen kahtena vuodena parovozahizen parkan šuurenanda, tavara vagonan keškikerdazen suutkišša ajannan šuurenanda i. n.i. – kaikki nämä ollah miän transportan šuurin voittoloin ožuttajat.

Transporta täytti viizivuodizen mänijäššä 1931 vuuvešša, ei nin kahta vuotta ennen aigua.

I kaččomatta täh transporta lieni "kaida paikka"rahvahan talohuksešša, rubei jiamäh kaikesta muakunnan socializmahizešta srojinašša. Tämän kaikenke viänke alla-piirdi partin CK:n ijun'ahine plenuma.

"Kaččomatta nägöväzih voittoloih raudatien transportan ruavošša - ozutti plenuma, - hänen kažvandatempat ei olla muakunnan socialimahizen srojinnan kažvannan vastinehena".

Myö saimma carizmalda nasledstvaksi ylen pienen raudatien sietkan. Tulou kun šanomma, što 1913 vuodena raudatielöin pidahuš Roseišša oli 70.525 kilometrua. Silloin kuin SASŠ raudatielöin pidahus oli šuurempi 400.000 kilometrua.

Jälgimäzinä 15 vuodena raudatien materiala äijäldi kulu, ei žen rigenyöh, kuin pidäis', vaihtuačettu rel'sat, špualat. Transport jäi tehnikkahizešša toizin varuštuačennašša.

Muduannet vrediteljoin elementat, kumbazie tämän iellizinä vuoziloina oli vägi äijä transportalla, tahottih ynnäh rikkuo transportan ruado i, tietävä, jätettih omat jället.

Obezličkahine ajelenda, kumbane vediäči tehnikkahizen bazan olenatta, toi šuureh parovozin rikkuočendah, ruado-disciplinan langiendah i ruavon tuotannan alenendah 1930 v. toizella puolella i 1931 v. enžimäzellä kvartualalla.

Kohennanda raudatien talohuksešša zavodieči obezličkan hävitännän jälgeh i hänen vaihanda kahennettuoh ajelendah. Jälgimästä azieda ei fati odnuakko sih varoin, štobi kiändiä transporta uuvella tiellä.

Socializmahizella transportalla pidäy rohkielä toizin srojiečie i toizin varuštuačie.

Kuin tämä luadie, miittynäzestä aziešta pyzyttiäcie? ijun' ahine VKP(b) CK plenuma ando šelgien vastuannan täh kyžyndäh. Vejändä azie transportan toizin luajinnašša on raudatielöin elektrificiruinda, parovozin vähäzin vaihanda elektro-vozih, kumbazet vojjah voitua kaikkie pissymät kabadinda-paikat.

Kapitalizmahizišša muakunnišša, miššä raudatiet ylen rigeneh ollah yksinäzin miehilöin i kampanjoin omat, transportan elektrificiruinda pietteliečov. Kapitalistat ei rohkuačeta ynnäh uuvendua raudatielöidä. Tulokšena myö niämmä Severo-Amerikkahizišša yhteytettylöiššä muakunnišša vain 1 % elektrificiruiduloida raudatielöidä, Angliišša 2 %, Francušša 2,8 %.

Myö olemma äijjä paremmašša položenjašša buržuihizih muakundih näh: okt'abr'ahizen revol'uciiin jälgeh meidä enämbi ei sidele yksinäzen kapitualan nuora. Myö voičemma rohkieldi kuččuo uuvan tehnikan abuh socializmahizella srojinnalla. Myö voičemma leviieldi laskie elektrificiruinda transportah.

CK:n plenuma ožutti, što meilä pidäy vägövät parovozat, 50-60 tonnahizet vagonat, šuuri liikunda sostuava. Meilä pidäy, tämän lizäkši, kohendua tiet, vägövoittiä yhtehyš, kohendua vejenvaruššanda, mehaniziruija ladjuanda i rojinda ruavot.

No tädä on vähä. Meilä pidäy lähimmäzinä vuozina srojie uužie i uužie rauda-tielöidä, šuurendua raudatiehine srojinda. Rajan taguana raudatielöin srojinda voinan jälgeh počki pietty. Amerika, primieraksi, 1916 vuuvun jälgeh ei srojin ni yhtä uutta tiedä, Anglii täh šuat ei šezatant uuvestah ennen-voinahist'a gruuzuvaihtuo, sih aigah kuin SSSR:n gruuzuvaihanda nouzi 1913 vuodeh näh 150 % Meilä pidäy uužie i uužie tielöidä, štobi andua piäzendä karagandihizilla hiililöillä, obespečcie Uruala-Kuzneckahizen kombinatan lopenda i niin ielleh.

Iččiestäh on šelgie, što transportalla nyt, enämmäldi čem konža ni olgah, pidäy miän promišlennostin abu.

Transportalla 1931 v. pidäy suaha 1030 parovozua, 47.400 tavara-vagonua i gisternua (kakšiosihizešša luvušša) i 1467 issunda-vagonua.

Näin rešši CK:n ijun' ahine plenuma.

I tämä miän partin CK:n rešindä liey vägövä töykkiändä transportan revol'ucijahizeh toizin luajindah, kumbane tällä aigua on jänyn pala socializmahist'a sroikua, i täh rukah obespečcie promišlennostin kažvanda i uužin industriin gigantoin uužin sadoin fuabrikoin i zavodoin aijalleh laššenda,

SSSR:n rahvahan talohukšen viizivuodine pluana, kumbane on lua-

jittu tiijännän rukah, kieldämättä auttau kaikkielta päin kaččuon parembah miän promišlahizin keški-kohin muutannalla. Vanhat promišlahizet raionat - Moskova, Leningrada, i Donbasa, miššä täh aigah on kerätty 87 % šuat kaikkie muakundahizie promišlahizie fondie, "jätetäh iččiellä i viizivuodizen jälgeh edizin raionojn paikat, kumbazet obslušivaijah složnoimbie promišlennostin otraslioida. No viizivuodine šillä že aigua vedäy yläh jjänyöt načionalahizet randa-paikat, noštuan hiän doljua yhte-hizeššä promišlennostin šuurehuošša.

Miän fuabrikat i zavodat lähetäh reunah ruaga-tavaran lähendä paikkoih.

Eissyndä mänöy päiväzen nouženda rannašta päiväzen laskiečenda randa päin. Myö tiijämmä, što Uralalla i Siberiššä luadiečou toine hiili-metallurgiihine SSSR:n baza. Kuzbašša i toizet päiväzen laskiečenda raionat nossetah miän promišlennostin fondin omua painuo 10,4 % suat, enämmäldi kahta kerdua nygyzeh näh. Vanhat raionat kazvetah vägöväällä tempalla. No hiän dolja langie 71 procentah suat.

Lyhemmäldi šanuon viizivuodine andau pohian kaikin SSSR:n raionoin pluanuhizeh i oigieh socializmahizeh industrializiruindah varoin, a ei vain vanhoin raionoin, miššä ennen revol'ucijua, kuin kobrah oli kerätty kaikki veniäläzen kapitalan ekonomikkahine vägi.

Monin uužin promišlahizin keški kohin luajinda endizillä cuarin imperijan kolonjain i puolikolonjain paikoilla ando rešajuščoin ozuannan velikoderzavnoida šovinizmua myöt', Roseiššä eläjän rahvahan eiyhenmuozehutta myöt'.

Rinnan SSSR promišlennostin siirrännänke CK:n ijun'ahine plenuma alla-piirdi šuuren značenjan muduanžin promišlahizin predprijatjain toizen muost'a siirrändiä, nimittiän siirrännän linnoišta kolhozahizih raionoin. Linnat kažvetah miän päivinä vällän: raionahizissa keškikohišša, šuurišša promišlahizišša kyliššä, hiilen suanda i raudahizin kaivannoin paikoin läššä. Tov. Stalin omašša šanonnašša agrarnikoin-marksistoin konferenči-išša huavuali uužin promišlahizin paikoin boikoida kažvandua kyläššä. I myö niämmä što kylän i linnan prokl'uatoi vaščokkasin olenda, kumbane pyzy šadoida vuožiloida, rubei tožieh huuhtuočomah - i ylen šuurilla tempoilla - toizin srojinda aigah.

Linna kiändy "iholleh kyläh päin", a kolhozahine kylä omašta puolesta kiändy "iholleh linnah päi".

I täššä ei ole nimidä diivuidavua, žentän, što linnan i kylän keššeštä ruvettih pyvhkiečömäh rajat i äijät kylät "kažvahetah"promišlahizilla pred-prijatjoilla.

SSSR:n ruadaja klašša auttau uužin promislahizin paikoin luajinnalla muanruanda raionoih, uužin linnoin i linnahizin pos'olkoin srojinnalla i kieldäy kymmemin tuhmanšuurin linnoin sprutoin srojinnan tahtomizie sadoin tuhatoin socializmahizin linnoin neičči.

Lenin aivis' šido kyžyndiä linnan talohukšeh näh kyžynnänke linnan i kylän keskenäh vaščokkazin olendah näh, kyžynnänke promišlennostin yhteyttämizeh näh muanruannanke yhtehizen ruavon pohjalla. Lenin ozutti tielöidä, kumbazet vejetäh kylän jällellä jiännän hävitändäh yheldä puolelda i liijaksi šuuren šuurin massoin kerrävvynnän hävitändäh šuurišša linnoišša, toizelda puolelda.

Miän silmillä mänöy uuži "ristikanzoin sijotanda"(Lenin). Maltettava on, što näiššä uslovjoišša linnan talohukšen kyžynnät edäh uijitah ramkoišta "običnoiloin linnan hyvinruannan kyžynnöistä. Ka mintän CK:n ijun'ahine plenuma tämän vägövyöldi šeizatti linnan talohukšen problemat taloloin srojinda, kommunalihizie sroikie, vezitrubie, linnan transportua.

Okt'abr'ahizen revol'uciin jälgeh ruadajan klaššan eländähizet uslovjat liettih äijiä paremmat.

Revol'ucijan vuoziloina on siirretty vanhoih kodiloih tuorehista podvualoišta i puolipodvualoista, muahizišta majoišta i koikahizista ugla fateroišta sadoida tuhattoida ruadajie (läššä 500 tuhattua vain yheššä Moskovašša). Tämän lizäkši jälgimäzinä 5 vuodena uudeh kodiloin srojindah oli pandu SSSR myöt' 3.500 miljonua rub. Vägövöitetyön kodihizen srojinnan tulokšena enämbi miljonua ruadajin perehtä on pandu elämäh uužih kodiloih, a 1931 v. uužih taloloih liey piässetyy vielä tällä lizäkši 600 tuhattua ruadajin perehyštä.

Nämä luvut iče iččieštä paiššah.

Miän partin CK ijun'ahine plenuma Moskovan primieralla ožutti nägöväzen kohenennan ei vain talollist'a, eländähist'ä talohušta, no i kaiken linnan talohukšen, osobenno jälgimäzinä vuozina. Moskovašša tramvaihine sietka šuureni 262 kilometrašta yksikoleihist'a tiedä 1913 v. 422 kilometrah šuat 1931 v. einin 61 % šuureni vezitrubin sietka 537 kilometrašta 805 kilometrah šuat (kažvanda 53 %), kanalizacii 447 kilom. 627 kilom. šuat (40 %) valgeutanda sietka 34 %, uuvet mostituot tiet ollah 2 miljonan kvadrattahist'a met- rua pidahuten, heistä 600 tuhattua kvadrattahist'a metrua parenettuloida tielöidä.

Mih näh šanotah nämä aziet. Sih näh, što kuin ožutti CK ijun'ahine plenuma, "linnan talohuš loppi kohennanda aijan i harpai toizin srojinda aigah". Nämä luvut ožutetah vielä i sidä, što rahvahan talohukšen kažvanda tempat vielä nagolo jiahäh muakunnan industrializaciista, kaikešta

socialismahizešta sroikašta. Otamma tuas eländä paikat. 1913 vuodena linnan eläjin šuuretešša 8,4 % eländä paikoin plavni šuureni vain 4,3 %. Hillän eländä plavnin kažvannan tuacči keškikerdane eländä plavnin norma pieneni 1926 v. normih näh 1,4 kv. kilometralla, Täh rukah on mal-tettava mintän meilä ei fatai eländä fondua uužih ruadajih varoin, kumbazet tuldih linnoih, äššen pienimbiä sanitarahist'a normua myöt'. Pidäy srojje uužie i uužie taloloida mainiččomatta jo ših näh, što pidäy pidiä hyvin van-hoida taloloida, štobi päästiä hiät enneaigazešta kulunnašta,

Miän promišlennosti vuozii vuuvelda kažvav, kažvau uužin ruadajin lugu, myö emmä kergie hiän lizävynnällä jällešti i emmä voiče andua ru-adajilla eländä paikkoida. Myö jiammä jällellä uužin taloloin srojinnanke. Moskovašša, primieraksi, promišlennosti kažvo 200 % a linnan talohuš vain 50 %.

Myö jiammä niin-že i kommunahizešša talohukšessa. Enämmällä puolie miän linnoilla ei ole kaikišta neobhodimoimbie kommunahizie sro-jejoista, ei ole vezitrubie, a niistä linnoišša, kumbazišša ollah, hyö ruatah ei kaikilla eläjillä. Tramvait ollah vain RSFSR:n 29 linnašša. kakši kol-manetta ollah yhtehizittä kylylöittä, a kaikēšša Donbasašša on vain... 11 kylyö.

Rinnan kažvajinke uužinke linnoinke, kumbazet jätetäh i šuurennetah omua promislahist'a značenjua, myö niämmä uužie promišlennohizie lin-noida, kumbazet kažvetah rigeneh pall'ahalla paikkua, kuin, primieraksi Dneprostoi, Magnitogorska. Uuvestah luajittuloišša keški kohišša mänöy gigantahine srojinda. Kahen jälgimäžen vuuvun aigah, 1930-1931 v.v. oli nossettu sooruzenjua i varušettu oborudovanjua 11 uuvešša promišlennoi-hizešša keški kohašša 1292 miljonah rubl'ah.

Täššä aijašša vanhoišša šuurimmišša keški kohišša (Moskova, Leningrad, Ivanovo Voznesensk, Har'kov, Dnepropetrovsk) oli pandu predprijatjoih 700 miljonua rubl'ua, a 6 puolihteh uuvešša promišlennohizešša linnoin paikaišša (Rostov na Donu, Jaroslavlja, Niznii-Novgorod, Lipecka, Stalingrada, Sverdlovsk) - 557 miljonua rubl'ua.

Myö täh rukah niämmä, što enämmät kapitalahizišta panennoišta män-näh ei vanhoih, a uužih linnoih, kumbazet vähäzin lizetäh järeimbih promišlennohizih keški kohta srojuh.

Uuvel linnat kažvetah ruadajin pos'olkoista, kylän raionahizišta keški kohišša okrugoin hävitännänke yheššä i šuurin sovhozoin, kolhozoin i M.T.S. luajinnanke yheššä.

Parti lykkiäy molemmat kalduačennat - i oigien i vazamen - uužin promišlennohizin keški kohin srojinnašša. Kapitalizma luadi eläjin kuin

vedih sijotandua sih varoin, štobi šuuremminke hyvyzinke iččieh varoin eksploatiruija ruadajua klassua. Myö juuriloih šuat muutamma, kaččomatta varaččuloih pöllätteliečijöih oigieopportunizmahizešta luagerista, ruadajin šijotannan, linnan talohukšen lujendamizen kauti, i kohennamma materialahist'a eländähistä položenjua šuurin massoin ruadajie eläjie.

No myö borčuičemma i "vazamenke šanonnanke"linoiin kuolendah näh, sih näh, što "vanhat linnat pidäy andua arhivah"i n.i. Tämän "vazamen sanonnan"alla peitteličöy pieni-buržuihine viha ruadajih keški kothih i tahonda rozorie i jagua ruadaja mašša,

4 **Voitto kaikki-ilmahizen istorijahist'a značenjua**

Pikku-palaziksi liettih murenettu kaikki buržuihizin professorion-vrediteljion i oigielisto oportunistoin huaššannat i "teorijat". Rohkiet bol'ševikkahizet tempat šuadih rešajuščoin voiton i promišlennostišša i kolhozoin pe1doloilla.

Šuuri yhteytetty talohuš, kaikinke vielä ajamatta jänyzinke vjoiinke, kumbazet ollah sivottu äijäldi vähäldi uudizen juannanke, lienii äijii parembi piendä yksinästä talohušta. Buržuihine teoriija pienen talohukšen lujehuoah näh halgiev, kuin muila puzuri. Tulou šanuo, što miän gigan-tat tuotetah (proizvoditah) kaikkie huogehembua leibiä: jyvän iččiellä-makšanda "Gigantašša"(sovhoza No.14) on "kahta kerdua pienembi leivän hindua, kummast'a varušetah yksinäzešša keški-kerdazešša talohukšešša. Jo yksi prostoi muanruadajin inventarin liziändä yhteh andau tuotandahizen (projizvodstvahizen) hyvän ozutannan.

Nyt myö seizomma jygiemmän, no, blagorodnoin zaduačan iešša - varuštua šuurin voittoloin vuoh uuži kylän talohuš viizivuodehine, piäsetty kaikišta endizin pluanuloiin vjoiista, jänyzistä elännäslä. Uuvella viizivuodehizella eroksi vanhoišta pluanuloista, pidäy omastua omakši neuvonda idejaksi, omakši znuamenakši - ynnäläzen kollektiviziruinnan lopetanda viizivuodehizen lopukši i kulakon, kuin klaššan likvigiiruinda tämän ruavon vuoh.

Meilä pidäy i myö rubiemma srojimah uužie šuurie jyvä-fuabrikkoida, oboruiduloida tehnikan jälgimästä šanua myöt'. Meilä pidäy šuaha šuurimmat tempat kylän tehnikkahizešša vooruženjašša, kylän talohukšen i kylän talohukšen transportan mehaniziruinnašša i elektrificiruinnašša kapitalahizešša sroinnašša i kylän talohukšen raionoin tuotandahizešša

(projizvodstvennoissa) specializiruinnašša. Täh lizäkši meilä pidäy šuaha katkienda uudizen šuurennanda aziešša. Täšša aziešša myö jäimmä äššen vanhoišta pluanoista.

Eris kačonda pidäy andua ruagahizella bazalla.

Kažvattuan miän tehnikkahizie kul'turoida levendiän hlopkan, sv'oklan kylvändiä myö autamma tavarahizen nällän pienenöimizellä muakunnašša i tožinazen ruadopalkan šuurennannalla. 1931 vuvven pluanašša oli huavattu tehnikkahizin kul'turoin kylvö-plavnin šuurenenda läššä 4 miljonalla ga einin 37 %. Tämä kažvanda, nägöväžešti andau uunen töykkiännän kebien industriin kažvannalla.

Uuvella kylän talohukšen viizivuodehizella pidäy lietä i hiän liey partin i ruadajan klaššan tämän politikan tožittajana orudjana. Uuvella kylän talohukšen viizivuodehizella pidäy lietä i hiän liey, borčuinda, orudjana levien socializman edeh päin eissynnäštä syvin, kaikkie rahvahan talohukšen frontua myöt', klaššahizen borčuinna orudjana.

Kulakkolisto tahtou kaikkeh rukah piettiä kolhozahine eissyndä. Tämän tuačči klaššahine borčuinda, kaččomatta sih, što socializman viät kyläššä kažvettih ylen äijäldi, on terävöidyn. Kulakkolisto šai šuuren häviennän, no hiän ei hylgiä borčuindua. No välländämättömät, tempat sovhozoin i kolhozoin kažvandua liettih tuojana kyläššä socializmahizen sektoran voittuo.

VI sovietoin siezda käški šuurendua sovhozoin kylvöplavnin 1931 vuedena 9,5 miljonah ga šuat, 1932 v. 14 miljonah ga, 1933 v. 19 miljohah ga, šiinä luvušša jyvätrestalla 9,5 miljonua ga, žiivatanvodinda trestoilla 6 milj, ga, suahorosozuzalla 1,150 tuh, ga, tehnikkahizie kul'turoida myöt' (suaharosozuzatta) 1.150 tuh. ga, siemenen vodinda sojuzalla 800 tuh. ga.

Siezda kiitti M.T.S, srojinda pluanua 1931 v. (M.T.S.) lugu liey šuurennettu 1.040 šuat traktora parkanke 1 miljonah hebozin vägeh. Siezda pygälöitti, što "tällä aziella viizivuodehizen pluanan annanda mašina-traktorahizin stančoin srojindah näh, kumbazen šeizatti V sovietoin siezda, liey täytetty enämmän 3 kerdua. Edemiänä siezda ando zaduačan ruadua traktoroin i hebozin yhteytetyöllä viällä M.T.S:n kautti 70-80 miljonua ga kolhozoin kylvämizie, vardeiliečien tämänke yheššä "hevosviän značenjan huogeutandua". Näin šuurin zaduačoin luajinda rubieu ožuttamah socializman rešajuščoida voitandua, rubieu ožuttamah, što socializmahine sektora ottau omih kähiz kaikki rahvahan talohukšen ričagat'.

Korgiet bol'shevikkahizet sovhozoih kažvannan tempat ožutetah hiän suurda azieda kylän social'zmahizešša kiännändä aziešša. Näittä šuurin yhteytetylöin kylän talohuksin paikoitta, jyvähizittä sovhozoitta, kuin

"stanovahizetta" hrebtatta kylän vanhan elännän toizin srojinnašša (Stalin), myö emmä ois suanun rešajuščoida voittuo i kolhozahizen srojinda ruavon aziešša.

Jyväsovhozat annetah muakunnalla šuuren tavarahizen produkciin. Konža miän parti, kolmie vuotta ennen tädä, luadi rešenjan sovhozoin luajindah näh, hiän huavuali viizivudehizen lopukši "suaha heiššä leivän tuotanda 17,7 miljonua centnerua". No jyväsovhozat meilä tänä vuodena, einin kahta vuotta ennen aigua, annetah 43 miljonua centnerua, kumbazišta muakunnan omiksi tulov läššä 26 miljonua centnerua tavarahist'a leibiä.

Min šuurehuot ollah voitot kylän talohukšešša voit kebiel'di nähä tämän muozišta toži-azeista: kolhozahine muanruadajalisto vielä keviällä 1931 vuotta oli šuurembi kuuven muokunnan eläjin luguu, yhteh otettuna, nimitiän: Austrijan, Bel'gijan, Bolgarin, Daniin, Latviin i Litvan. Kolhozoin plavniloilla voiččiis mahuttua Germanien, Frančun, einin Italiin yheššä Pol'sanke territorii.

Kolhozahizen srojinnan viizivuodehine on täytetty kahešša vuuvešša puolitoišta kerdazenke lizänke.

Organizuijuot varuščannat (zagotovkat) lietäh tänä vuodena ei vähembiä 92-94 % yhtehizie leibävaruščandoida, lugien yhteh i yksinäzin keyhin i keškikerdazin talohuksin leivän annanda (myöndä) kumbazet kontraktuidih omat kylvöt.

No oliis šuuri hairahus huavuall'a, što organizovannoit varuščannat ei pakota meistä vägilöin tuhuondua, sto leibä liey annettu muakunnalla avtomattahizešti, ičevirduandahizešti, yhen käššennän tuačči ylähädä.

Meilä on ylen opaštava opitta mullost'a vuotta. Myö tiämmä, što täh šuat prestupnoin kebiemielehyön tuačči, golovot'apstvan i vastuamattomuksen tuačči muduanzišša organizacijoišša eu šuatettu leibä kumbane on varuščettu vielä mulloin, i eu kohennetuot vanhat ladjuanda paikat. Jogo ruadaja maltau, što vähä on vain kylviä leibä, händä pidäy vielä rabies-tua kuin voit pienemminke kavotannoinke, a tavarahizet liijat händä pidäy aijalleh andua muakunnalla.

Kun myö tänä vuodena šuurendannemma uudizen puolella centneralla gektaralda, niin vain RSFSR-šta keriammä läššä 50 mil. centnerua lizävö produkcijua. No lizävö produkcijašta pidäy, tiättävä borčuija kuorittuzinke hiemainke.

Yhenverdahuksen muutanda i tämän toži-aziešša ruavon makšannan päiväpalkan sisteman vaihanda urokkaruadoh kaikišša ruadoloišša, pidäy luadie yhteh aigah obezličkan hävitännäke inventarin ruatannašša: pidäy kiinittiä kaiken aigazet ruadajat traktoroih, mašinoih i hebozih,

Borčuinda oigiešta luvušta i ruavon šezatannašta syvin kolhozoišša - tämä oli ennen kaikkie borčuinda pieni-buržuihizenke stihjanke, borčinda kulakonke kumbane omalla znuamenalla kirjutti, kuin vuorohizen lozungan, sanan "yhenverdahus".

Urokka-ruado päivä ruavon neičči pergau pieni-buržuihist'a vejändiä tulokšin juandah "yhen verroin", šidä vejändiä, kumbane vielä jäi kolhozahizella muanruadajalla žentän, što "artelišša ei loppieče, a vain zavodiečou uuvan yhtehizen disciplinan luajinda, muanruadajan opaššanda socializmahizen srojinnan azieh (Stalin)

Monitta riijoitta, jygehyksittä tädä ruaduo et luaji V.I. Lenin kirjutti, što "šuurin ristikanzahizešša istorijašša vägehkäššendähizen ruavon vaihanda ruadoh iččieh varoin ei voi luadiečie hieruočomatta, jygehyzittä, riijoitta, viällä liččuamizetta vanhašta pyzyjih, vierahalla niššalla elajih i hiän händyriLöih näh". Leninan sanat loistavasti ožuttuačetah kolhozoin elännän primieroilla.

Urokka-ruavolla ollah kiistämättömät hyvvyöt hengilöidä myöt' i päiväpalkan tulokšin juanda sistemoih näh. Tuomma vain yhen primieran: kolhozašša "Progress" Mokroholmogorahist'a raionua (Ukraina) ennen urokka-ruavon vejändiä pidi tuhota sv'oklan sarovkah 28 ruadopäiviä, kaivandah - 23, kačondah - 16, a urokkaruavonke: sarovkah kaikkiedah 16 päiviä, kaivandah 10, kačondah 10 ruadopäiviä. Nägöväne, što tulokšin juanda ruado-päivie myöt' (a ei hengilöidä einin prosto päivie myöt') ruavon äijehyön i hyvehyön luvunke andau paremmat tulokset. Vain urokka-ruavon aigah luadiečetah uslovjat tožinazeh yhtehizeh ruavon i ruavon produktoin juannan kontroliruindah varoin. Tämä zaduačča on šelgieššä formašša ožutettu kylän talohukšin artelioin ustuvašša, kumbane šanou, što "artelin členoin oigieh ruavon šezatandah varoin luadiečetah ruandanormat i makšanda normat kaiken muozih ruadoloih varoin, luadiečouruavon äijehyön i hyvehyön lugu, ottuačou ruavon urokka makšanda i urokkahine sistema. (Ustuavan § 14)

Rinnan uuvan ruavon urokallizenke pohjanke, kolhozoilla pidäy otua ruadajan klaššan šuuri opitta socializmahist'a kiistazin ruaduo myöt' i urhakutta myöt', opitta "kommunizmahizen ruavon taimenie. Proletarijahizilla yhtehyš-vägilöillä pidäy kuin voit levieämmäldi andua tämä opitta šefahizilla rainoilla i kolhozoilla. Jo enžimäzet harpaukset täššä aziessa ožutetah min äijehyöldi järješšä kylän talohukšen tuotannašša socializmahizen kiistazin ruannan i urhakuon vuoh nouzou ruavon tuotanda. Brigada rubei olomah "kolhozašša šuurimbana ruavon šezatanda aziena. Niin, kolhozašša "Leninskii put'" (Alimmane Volga) urhakka brigada

4 hebozin vejännän norman neičči ando 6, liyhtehin annannassa 10 kuhl'ahan neičči and 22 i n.i.

Oigie ruavon šeiizatanda kolhozašša, olgie tehnikkahizen oborudovanjan pol'zuinda; kumbane on kolhozašša, on azie ei vain kolhoznikoin, no i ruadajan klaššan, kumbane neugou kylän socializmahisella toizin-srojinnalla, neugou kaikella socializmahizella sroikalla muakunnašša.

Partin Leninahine CK, lugien šuuret voitot kaikella frontalla, voičči rohkieh šanuo omalla jälgimäžellä dekabr'ahizella plenumalla:

"Pluanan täytändä kollektiviruinda aziešša andau absol'uttahizen iččieh päin painannan socializmahizie elementoida kylän yksinäzen sektoran piällä, lujendau ruadajah klaššan smičkan muanruadajin trudiečijoinke massoinke i lopettau SSSR:n socializmahizen ekonomikan pohjan srojinnan. Tämä liey voitto kaiken ilman istorijahist'a značenjua.

5 Kul'turahizešta revol'utciišta šyvin

Rahvahan talohukšen socializmahine toizin srojinda pakkoi šuurda kiännändiä kul'turahizella frontalla. Ei slučaino XV VKP(b) siezda dekabr'ašša 1927 v. seizatti kuin šuurimman probleman - kul'turahizien revol'uciin probleman. Jälgimäžen aijan aigah parti ei yhen kerran otti šuurembie rešenjoida kul'turahizen revol'uciin srojinnašša (specialistoin kadroih näh, ei kirjahmahannan hävitändäh näh i n.i.)

Ennen revol'ucijahist'a aigua Rosei seizo kirjahmahannan tazuo (urovnjua) myöt', kuin tietäh, jälgimäželiä paikalla (Europašša, alembuana Ispaniida).

Carizma lugi trudiečijoin maššahist'a eikirjahmahandua omana pöngänä i kaikkeh rukah pietteli borčuindua eikul'turahuksenke. Kerensčinan aiga ei andan ni miittynäštä eissyndiä täššä aziešša. Vain okt'abr'ahine revol'učii levähytti täh šuat nägömättömät tempat kul'turahist'a srojindua i obeispečči loppomattomat voičennat kulturahizeh noužendah varoin.

Otamma eikirjahmahannan hävitännän.

Cuarihizešša Roseišša 1000 eläjän kohtah oli 777 ei kirjämieštä (Germaniisša 0,4, Sveicariisša 0,5, Angliisša 7). Soviettahizin organoin i proletariihizen yhtehyksen vägilöillä ei kirjämiehin lugu aleni 1920 v. (1000 kohtah) 681 suat, 1926 - 634 suat. No kaikkie šuuremman levähytännän ei kirjahmahannan hävitändä azie šai jälgimäzinä vuoziloina, i täh pidäy alla piirdiä, što tämä voitto oli obespečittu ruavon muozin formin i metodoin otannan tuačči eikiriamiehinke i pahoin kirjahmahtajinke (kul'tpohoda,

kul'tviešti i n.i.)

Kirjah opaštujin lugu oli 1927-28 v. 365 t. 1928-29 v. 2.700 tuhattua. Tällä luvulla pidi pluanua myöt' 1929- 30 v. šuureta 7,5 miljonah šuat kogiemmanke täyzi-igäzin eikirjahmahtajin i pahoin kirjahmahtajin školin tempoinke i tazonke. Tožinane eikirjahmahtajin opaššanda edäh jätti nämä pluanuhiset huavuššannat.

1931 vuuven aluksi oli huavuššettu ottua opaššundah 17,5 miljonua eikirjahmahtajie i pahoin kirjahmahtajie. No tämä lugu on nyt vaihettu toizeh-äijjä šuurembah. Soviettahine valda ottau omaksi azieksi 1931 v. suaha eikirjahmahannan lopullizen hävitännän i levähyttiä opaššunda vähäldi kirjahmahtajinke proletariatan kesseššä linnašša i kyläššä, ruadajahizen ijän rajoišša, šuaha eikirjahmahannan hävitändä i levähyttiä borčuinda vähäldi kirjahmahannanke linnalazin trudiečijoin keššeššä. 17 vuodizešta 50 vuuven igähizinke i hävittiä aiguhine eikirjahmahanda muanruadajin 16 vuodizišta 40 vuodizin jiiššä ynnäläzen kollektiviziruinan raionoišša

Tämän muone šuuri programma likbezua myöt' pakkoi opaštujin luvun šuurenandua 11,3 miljonah šuat vuuven enžimäzellä puolella i 35 miljonah šuat toizena 1931 v. puolella. Likbezan kontingentat 1931 v. ollah nelliä kerdua šuuremmat kontingentoida kumbazet oldih huavuššettu kul'turahizella viizivuodizella V kaikkisozuzahizella sovietoin siezdalla 1932-33 vuuveksi. Enämbi sidä, kaikešša viizivuodehizešša oli huavuššettu opaštua 18-19 miljonua miestä, a yhtenä 1931 vuodena rubieu opaštumah 21-25 miljonua trudiečijua. Nägöväne on jogohizella, što kul'turahine revol'ucii SSSR:šša eu tyhjä šanonda. Kul'turahine revol'ucii rohkiel'di kolahutti oveh i seizavdu omallah paikalla rinnan industrializiruinan i kollektiviziruinan.

Täh näh voičcou šanuo ei vain opaštujin lugu myöt' likbezan sistemašša.

Siirdyö toizeh kul'turahizen srojinda ruavon šuureh otraslih - kaikin opaššandah. I tiälä myö niämmä nikumbazešša muašša ei voitettavat kažvanda tempat, tožieh bol'ševikkahizet tempat.

Cuarin Roseišša algu-opaššannan kažvanda korgeimmin tempoin vuoziloina (1905-1914 v.v.) oli 45,2 % sih sijah kuin RSFSR myöt' tämä kažvanda oli vain 1923-31 v.v. 105,2 % Samoderzavjan aigah kyžyndä kaikin opaššandah näh oli šezatettu ei yhen kerran, no tämänke yheššä mainittih, što händä ei voi vediä eländäh. Rahvahan "opaššannan" ministerstva ylen tožinazešti pagizi, što Roseišša voit luadie kaikin opaššanda vain ... 125 vuuven jälgeh. Pomeššikoin žemstvahizešša siez-

dašša 1911 vuodena yksi borčuiččijoišta kaikin opaššannašta šyvin mud-
uaš Ezerskii šano, što "eläy pienimmäššä mitašša kogonane pokolenja en-
nen sidä, konža kaikin opaššannan ideala liey tožieh luajindahine".

Midä myö niämmä toži aziešša. Viizivuodizen pluanan jälgimäštä
huavuššandua myöt' kaikin opaššannan vejändä loppiččou kaikešša SSSR
viizivuodehizen lopuksi; einin 1932-33 v. Algu školan kontingenta šuure-
nou pluanua myöt' 9,942 tuhatašta 1927-28 v. läššä 17000 tuh. 1932-33 v.;
opaštajin armii šuurenou 264.6 tuhatašta 440 tuh. šuat 1932-33 v.

Tämänke yhteššä kylä i jännyöt rahvas lähendiäččetäh proletarijah žen
linnan i promišlennohizin raionoin luoh - Korgiet bol'sevikkahizet tem-
pat annettih voičennan luadie objazatel'noi alguhine opaššanda kaikin
8-10 vuoziloin igähizin lapsin ennen kuin oli huavattu, einin ennen vi-
izivuodehizen lopetandua, nimittiän 1930-31 v. 1931 - 32 vuuvešta šuat
kaikin opaššandah lietäh otettu i 11 vuodizet lapset vain äijälđi jännyöt
načionalahizet respublikat i oblastit vojjah pitemmäksi aijaksi vediä kaikin
opaššannan vejännän, nimittiän viizivuodizen loppuh suat.

VKP(b):n CK tunnusti objazatel'noiksi i vanhemmin (11—12
vuodizin) opaššannan, kumbazet ei käydy kaikkie alguhizen školan kur-
suo.

"Šuurin azie nyt on siirdyö objazatel'noih alguhizeh opaššandah - pa-
gizi tov. Stalin VKP(b):n XVI siezdalla. - Mie šanon "šuurin", što tämän
muone siirryndä ožuttaiš' rešajuščoida harpaušta kul'turahizen revol'uciin
aziešša. A siirdyö täh azieh on ammuin aiga žentän, što meilä nyt on kaikki,
midä pidäy kaikin alguhizeh opaššandah varoin šuurešša SSSR rainoin
enämmistöššä". Vuuven jälgeh VKP(b)-n XVI siezdašta vähiä ei kaikki
SSSR:n raionat otettih opaššandah školahizessa ijäššä olijat lapset i luajit-
tih iččieššä objazatel'noin alguhizen opaššannan.

Ennen-školahine kažvatanda, alguhine opaššanda - ollah valmistajat
pordahat maltajan socializmahizen sroikan varuššanda aziešša. Toine por-
ras - seičimen vuodizet školat, korgiemmat školat einin vanhah rukah
"keškikerdazet školat". Kedä opašti cuarin aijgah keškikerdane škola -
gimnazijat, realihizet školat, progimnazijat i n.i. Klaššahizeh keškiker-
dazen školan kerävyndäh näh cuarin aigah šanotah tämän muozet luvut
(1 janvarjaksi 1914 v.): 100 lapšešta oli 25 dvorjanojn i činovnikoin
lašta, 5 pappiloin lašta, 10 kupčoin lasta, 32 meščanoin lašta i káziru-
avon masterškoloin izännöin lašta, 26 kulakkoloin i bohatoin muanruada-
jin lašta. "Keittäjin lapset" ruadajat i keyhät i keškikerdazet muanruada-
jat, harvoitta erotuksitta, ei piästy privelegijahizeh školah. Oktabr'ahizen
revol'uciin jälgeh vanha gimnazija on rikottu i hänen sijalla luajittu toine

porras yhtehizen ruanda školan. Nyt seiččimen vuodizet toizin srojiečetah fuabrikka-zavodahizen seiččimenvuodizen rukah politehnizaciin pohjalla, einin teorijan yhteytännällä praktikanke i opašujin tunnustuttamizella kaikenke projizvodstvanke. Seiččimenvuodizen opaštujin ruatanda mänöy lizävö tempoilla, seiččimenvuodizen opaštujin lugu pidäy pluanua myöt' šuurendua 1250 tuhatašta 1927-28.v. 1843 tuh. šuat viizivuodizen lopukši. Pygälöitämmä, što kontingenta linnašša šuurenou 883 tuhatašta 1230 tuh. suat, einin 39,3 % a kyläššä 613 tuh. suat. einin 67 % Täh rukah suaččiečou kaiken aigane sovinda linnan i kylän vastuačenda azeišša.

Eris učotulla pidäy ottua niin šanotuot fuabrikka-zavodahizet seiččimenvuodizet linnašša i muanruadajin nuorizon školat kyliššä, kumbazie myöt' toizin srojiečou kaikki školahizen opaššannan sistema. Korgiembi škola SSSR ruadau ammatin mahtajan ruadajan viän i maltajin borčuiččijon socializmahizešta yhtehyksestä syvin, varuššanda aziella.

Toizin-srojinda aijan alušta SSSR terävemmäldi kaikkie tundu hädä ammatin tiedäjistä ruadajin vägilöistä, kadroista. Tuomma muduanaže primieroida: žen muozišša ylen vaznoiloišša rahvahan talohukšen otrasliloišša, kuin silikatoin i srojinda materjaloin varuššanda tehnikumišša oli kaikkiedah 230 opašujua, sih ajgah, kuin enžimäzie viizivuodehizen huavuššandoida myöt' promišlennosti pakkoi näiššä otrasliloišša 1930-31 v. enämbiä 3000 specialistua keškikerdazenke ammatin tiižännänke. Hädätehnikumista-srojiteljoišta oli kymmeniššä tuhatoišša. A opaštujie oli vain muduanzie tuhattoida; žen-že muozen azien myö niämmä i kylän talohukšellizišša tehnikumišša, vuzišša, vtuzišša i n.i.

Viizivuodehizen lopukši specialistoin yhtehine lugu, hädiä myöt' kaččuon, liev: kaikkiedah 1.212.700 mieštä, heistä korgiemmanke ammatin tiižännänke 354.140, keškikerdazenke 858.560, šiinä luvušša industrii-tehnikkahizie sptecialistoida - 763.000.

Inženeroin i tehnikoin lugu šuurenou 4 kerdua, kylän-talohuš kadroin 7,5 kerdua, ekonomikkahizin 2,6 kerdua. Kaikki specialistoin kadrat yhtehlugiETTUNA šuuretah 4 kerdua.

Liziämmä täh, što vähiä ei puolet, tarkemmin 49 % kaikista spegialistoišta liey varuššettu viizivuodehizen lopuksi ruadajista. SSSR siksi aigua liey 100.000 inženerua ruadajua. Nägöväne, što tämän muone varuššanda pakuou monen muozen azien luajindua. Šuurin paikka näistä azeišta on fabzavopaššannalla, einin fuabrikka-zavodahizella opaššannalla. Vielä Marks konža ollou kirjutti, što ruado on paras kažvatanda i opaššanda forma.

Marks kirjutti, što opaššanda pidäy kiindieh siduo projirzvodstvanke,

što opaššannan pohjaksi pidäy ottua ruado, tiettäväne ei jygie, vaivuttaja fizičeskoi ruado, a kebie, lapsin vägie myöt' ruado politehnizmahine, einin žen muone, kumbane ožuttau kaikki važnoimmat projizvodstan otraslit, a ei vain hänen yhen puolen. Projizvodstvan opaššanda pidäy siduo tiijännöin opaššannanke, kumbazilla tämä projizvodstva bazirieččiečov, primieraksi, matematikka, himija, mehanikka i n.i. Soviettahizet školat fuabr. zav. opaššandua i fuabrikka zavodahine seiččimenvuodine läššä tullah marksahizen ruanda-školan idejan tožitandah, kumbane löydi palavan kiitännän Leninalda.

Nyt SSSR levähyttiäčöy kiehuva ruado kaiken školan politehniziruindua ylähädä alah šuat.

Šuurin azie, kumbane mänöy läbi kaikešta SSSR školahizešta sistemašta, vanhemmin eikirjahmahtajin školašta i alguhizen lapsin školašta šuat vuzah i tiijändä-tunnustuačendahizeh instituttah šuat - on luja školan yhtehyš socializmahizen srojitel'stvan zaduačoinke. Borčuinda kadroišta syvin levähyttiäčöy lozunganke: "voittua tehnikkä - voitua tiijändä."Yhtehizellä ruadajin opaššanda sistemalla likbeza kursut, projizvodstva-tehnikkahizet kursut, ruadajin tehnikkahine škola, tehnikuma i vtuzä, pidäy obespeččie opaššandah otanda kaiken muozen ammatin tiedäjin i kaikkeh rukah varuštuačennuzin ruadajin. Äijiššä predprijatjoiššä, kumbazet siirryttih seiččimen čuasuhizeh ruado-päiväh, kahexas čuasü, opaššunda čuasü, anduačou ruadoh opaššunda kombinataššä iččieššä predprijatjaššä. Zavodalla "AMO"(Moskova) opaššanda kombinattah on otettu enämbi 3000 miestä; tiälä on likbeza, cehahizet školat i specialihiset koncentrat, kumbazet varušetah brigadiroida i muasteriloin abuniekkoidea, muasteriloida i inženeroida. "AMO"el ole ainova SSSR:ššä zavoda vtuzä. Ruadaja klaššä voittau kaikki jygehyöt tiijändä-tiellä, tiellä korgeimmin tiijännän i tehnikan ladvoin luoh.

"Meilä ieššä seizou krieposti- šanou tov. Stalin sočializmahizen promišlennostin ruadajin konferenciiššä. "Kučutah händä tiijännäksi, hänen moniluguzinke tiijändä otrasliloinke. Tämä krieposti meilä pidäy otua, min že ni makšais'. Tehnikan voitanda - ka mi lieni SSSR:n proletariatan vuorohiizena zaduaččana, socializmahizen srojinnan suurda pluanua"

Partin i sovietahizen vallan vägövänä orudjana borčuinnaššä tehnikašta syvin, sočializmašta šyvin on pečätti klumbane bökistyy kakšimiljonahizeh ruadajin kirjuttajin aktivah. Gazietoin tiraža (pečatoinnan äijehyš) ennerevol'ucijahizeššä Roseiššä oli vain 2.200.000 ekzempl'arua. SSSR:ššä tiraža nouzi 1931 vuuvekši 27 miljonah ekzempl'arah šuat, einin 10 kerdua. Laskiettu produkciin nimilöin luguo

myöt' SSSR jo 1927 oli enzimäzellä pajkkua.

SSSR pečatti on tožinane kollektivahine propagandista, agitatora i organizatora. Mainičemma vielä väliäzeh toizih ričagoih näh socializmahist'a sroikua kul'turahizella frontalla. Viizivuodehine pluana huavušti, kaikin maššahizen polit-prosveščenjan učreždenjoin kažvanan. Klubin ruadajin luvulla pidäy kažvua 25 % 7646 šuat, a rahvahan kodiloin i muanruadajin kodiloin niin-že % 5920 suat. Klubat, ruskiet uglazet predprijatjoišša i obščežitjoišša organizuijah ruadajin joudu aijan. Jälгимäzinä vuoziloina nagolo levieämmäldi kazvetah niin kučutuot bazat "viijettä lebävö päiviä" kul'tura i lebävö parkoišša, "zeljenazešša linnaša" (Moskovan luona) i duačča paikoišša, miššä ruadajat vietetäh omua lebävö päiviä pienestä hinnašta. Iččiestäh on šelgie, što SSSR:šša kaikki ruado ruadajin lebävön organizuinnašša on lujah sivottu politikkahizenke kažvatannanke, projizvodstva-tehnikkahizenke propagandanke i opaššannanke. Luvendapertilöin lugu šuurenou viizivuodehizen lopukši 75 %. (38.283 šuat). Kirjastot (bibliotekat) kaiken-aigazet šuuretah 50 % (34238 šuat i tämän lizäkši eissyndähizin kirjastoloin sietka lizenöy 40 tuh. šuat.

Äijälđi šuurenou radio-sietka.

Kaikki tuhuonnat social'no-kul'turahizeh srojitel'stvah oldih huavattu viizivuodist'a pluanua myöt' 16.320 miljonah rubl'ah. Kolmanneksi viizivuodehizen vuuveksi panennoin summa opaššandah tiedoloih, tervehyksen vardeindah i social'noih obespečenjah oli huavuššettu 6.622 miljonua rubl'ua šuurenke liziännänke endizih dengan lassendoih näh.

SSSR on muakunda, kumbane andau ennen nägömättömie kul'turahizen kažvannan tempaida, muakunda miššä jogo kolmen miehen kohtah yksi opaštuu, millä ei voi kiitteliēcie ni yksi, äššen kaikista "civilizacijahine" muakunda muajilmašša. Myö jo emmä pagize ennen revol'ucijahizeh Rosein kul'turahizeh tazoh näh, kumbane, tiettävä, ei voiče olla mittana SSSR:n voittoloišša.

Läššä 50 miljonua opaštujua 1931 v. toizella puoliškolla, ei vähemiä ni enämbiä, - ka yksi proletarijahizen diktaturan 14 vuuven tulokšista.

6 Azie čišin, lemmin hyveyhön i rohkehuon

SSSR:šša ei ole ruavotta olijoida, socializmahizen srojinnan ylen šuuri levähyttiäčendä, kumbane jätti jällellä viizivuodehizen pluanan tempat, vei ruavotta olennan tyhjäksi, toi šuuren hiän kadroišta i ruadajašta viästä. Viizivuodehizen alušša kaiken muozet vrediteljat i oigielisto oportuni-

stat, lugiettih, što ruavotta olenda lähizillä aijoilla ei lie hävitetty, što tämä pahuš, vaštahpäin, rubieu lizenömäh rahvahan talohukšen toizin srojinnanke yheššä.

Eländä pikku palaziksi murendi vrediteljahizet-pessimizmahizet huaššannat. SSSR:n ruadaja klašša loistavasti luadieči žen muozenke šuurenke zaduačanke, kuin ruavotta-olennan hävitändä.

Meilä nyt ei vain ei ole ruavottaolendua, no zavodien 1930 v. rahvahan talohukšešša SSSR on šuuri hädä ruadajašta viästä, kuin ammatin tiedäjäštä, niin opaštamattomašta. Ruadajan viän vähys 1930 v. oli kaikišša rahvahan talohukšen sezonahizišša otrasliloišša, kivihiilehizešša promišlennostišša, vezi i raudatie transportalla, ladjuanda i rozgruzinda ruadoloilla, uitannašša i n.i. Korgiet bol'ševikkahizet "tempat socializmahist'a srojindua, synnytetah suurda hädiä ruadajan viän rezervoin pol'zuinnašša.

Šuurena ruanda ressursoin lähendä paikkana on ennen kaikkie kylä.

Muduannet gorja-teoretikat oportunizmahizešta luagerišta luajitah vivodua, što kylän azie, kuin ruadajan viän andajan, buitto, mänöy tyhjäkši maššahizen kollektiviziruinnan tuačči. Tämä šanonda on hairahukšehine.

Toizin, ajvin nyt syndyy uuži muanruadajahine psihologija, aivin nyt socializmahine, linna muuttau toizen muozeksi kyliä. "Vanhan aigane muanruadaja hänen pattienke ei vierinnänke linnalla, kuin kiskojalla, mänöy tagazella pluanalla. Händä vaihtau uuži muanruadaja, muanruadaja-kolhoznikka, kumbane kaččou linnah nadjoužanke". (Stalin)

Muuttu i äijälđi muuttu liijan ruadajan viän juanda, muuttu i vielä muuttuu kylän social'no-ekonomikkahine iho. Tämä on toži.

Tämän tuačči SSSR:šša vejetäh borčuindua niin šanotuonke "ičevirduannanke" ruadajua vägie palkatešša. Jaguašša ruadajua vägie, pidäy kaččuo kylän strukturan muuttuačendah, terävöidyndyöh klaššahizeh borčuindah. No kiistämättä voiččou šanuo, što kollektiviziruiččiečijašša kyläššä ruadajan viän rezervat ollah. Kollektiviziruinda nostau ruavon tuattaišutta (projizvodital'nostie) kolhozoišša yksinäzih muanruadajin talohukših näh i luadiu siäššändiä ruadajan viän "ruatannašša. Ielleh päin ruavon mehaniziruinda kolhozoišša andau vielä šuuremman ruavon tuottavaišouden.

Ruadoh-ottamattomat ruadajan viän ressursat ollah šuuremmašša ei nin pienemmäššä mitašša i linnašša.

Kaikkie šuurembana ruadajin ressursoin rezervana linnašša ollah ruadajin naizet i kaikki täyzi-igäzet trudiečijat, mintän olgah täh šuat ei vejetyöt tuotandah (projizvodstvah).

Miän socializmahizešša srojinnašša ruaduo on kaikkih trudiečijoih

varoin.

Ruavotta-olendua ei ole, žentän što SSSR rahvahan talohus luadiu surda kyžyndiä uudeh ruadajah vägeh,

Yhekši 1931 v. pidi lizätä läššä 1,5 milj ruadajua, a kylän talohukšenke yheššä 2 lizänke miljonua. Ylen boiko kažvau ruadajin äijehys srojinda ruadoloilla, mi ožuttau korgeih tempoih SSSR:n rahvahan talohukšen toizin luajinnašša.

Talohukšen lujennannanke yheššä kohetah i ruadajan klaššan ruado uslovjat.

1897 vuuvun zakonua myöt' ruado päivän pidahuš Roseišša ei voinun olla pitembi... 11-12 čuasuo. No kapitalistat mahettih kierdiä i tämän kuatorgihizen zakonan, pitendiän omih hyvyzih varoin ruado päivän omin palkalazin keššännän rajoih suat. 1905 vuuvun revol'ucija käški bohtoilla vähäzeldi puolendua omat tahonnat, no i enžimäzen revol'ucijan jälgeh ruado päivän pidahus oli 10 čuasuo i šuurembi - kangas-fuabrikoišša, primieraksi, 10,5 čuasuo yksis nenahizenke ruavonke. Ruado-päivän pidahus lieni 1913 vuuveksi keškikerdazešti 10 čuasuo. Yhtenä "kitana" minimum programmašša, kumbazen annettih bol'ševikat ennen 1917 vuuvun revol'ucijua oli 8 čuasuhizen ruado päivän pakkuonda. No vain okt'abr'ahine revol'ucija toi ruadajala klaššalla täššä aziešša ynnälläzen voiton. Okt'abr'ahizen revol'ucijan jälgeh kolmen päivän proidihuoh oli publikuidu dekrietta 8-časuhizeh päiväh näh.

1927 vuodena okt'abr'ahizen revol'ucijan kymmenen vuodehizella, parti i pravitel'stva šanottih omašša resenjašša': "obespeččie lähimmäzin vuoziloin aigah siirryndä 8 čuasuhizešta päivästä seiččimen čuasuhizeh ruado-päiväh, ruado palkan pienendämättä.

Parti i praviteljstva annettih ruado-aijan tämän šuuren ruavon enžimäzih ruadoloih varoin "ei myöhemiäh yhtä vuotta". 1928 vuuvesta suat SSSR:šša zavodiečou pluanuhine fuabrikoin i zavodoin šiirrändä 7 čuasuhizeh ruado-päiväh, "kaččuon fuabrikka-zavodahizin toizin oboruduinnan i račionolizacijan mänendiä myöt' i ruavon tuotannan (proizvoditel'nostin) kažvandua myöt'"(SSSR:n CIK:an manifestašta 15 okt'abr'alda 1927 v.)

VKP(b):n XVI siezda11a tov. Stalin pagizi ruadoaijan puolennannan tulokših näh: "Šiirrändä seiččimen čuasuhizeh ruado-päiväh enämbiä 830 tuh. industrijahist'a ruadajua (33,5 %), lizäten yhteh viizipäivähizeh nedälil siirryndä 1,5 miljonan industrijahizen ruadajan (63,4 %) lizäten yhteh šuuren sietkan lebävökodiloida, sanatorijoida i kurortoida ruadajih varoin, kumbazešta läbi jälgimazinä 3 vuodena on laškiettu enämbi

1.200 tuh. ruadajua, kaikki muozen ruavon i ruadajan klaššan elännän obstanovkan, kumbane andau meilä voičennan kažvattua uuvan ruadajan pokolenjan, tervehen, veššelän, voiččijan noštua soviettahizen muan viän sobivalla korgehuolla i ryndähillä puolistua vihuajin luottuačennoista.

Augustalla-sent'abr'alla 1930 v. SSSR 7 čuasuhizeh ruado päiväh oli siirretty 40,1 % kaikišta ruadajista. 1930 v. lopuksi 45,5% kaikkie ruadajie, kumbazet oldih promišlennostissa, ruattih 7 čuasuo.

Ennen annetuon seiččimen čuasuhizeh siirrynnän lopetanda aijan neičči 1 okt'abr'ašta 1933 v., einin viizivuodehizen lopukši nyt VKP(b):n XVI siezdan rešenjua myöt' on luajittu toine aiga - 1931-32 vuozii.

1931 vuuvon lopukši seiččimen čuasuhizeh ruado päiväh siirrytäh 3,5 miljonua transportan promišlennostin ruadajua.

Monet promišlennostin otraslit ynnäh loppiettih siirrynnän seiččimen čuasuhizeh: elektro-tehnikkahine promišlennosti, himijahine i ombelenda.

Rinnan 7 čuasuhizeh ruado päiväh siirrynnänke ruadajin elännän toizin srojinnalla auttau lyhennetyön loppomattoman nedelin vejändä (viizipäivähine). Ruadaja ruadau meilä 4 päiviä, a viijennen päivän lebiäčöv. Ruadaja klašša ando tällä aziella lujan ožuannan pappilissolla, religijahizella pahoih-vierinnällä, hävitti niin sanotuot kirikkö-pruazniekat, luadi lebävön paremman i tuagiemman i luadi uslovjat muakunnan kul'urahizeh noužendah varoin. Ruadaja klašša tämänke yheššä pyhykiy pois ei zakonnoin neprerivkan, yheššä-astujan obezličkan i yhenverdahuksen.

Ruaduan uudeh rukah, ruadaja klašša levieämmäldi i levieämmäldi levähyttäy socializmahist'a kiistazin ruaduo i urhakutta.

Kapitalizmahizen yhtehyksen kažvannan pohjana on konkurencija, ajeliečenda bariššalla jällešti, eksploatiruinda ristikanzalla ristikanzua. Sovetoin muakunnašša kažvannan eistäjänä viänä on ei ni mi muu, kuin socializmahine kiistazin ruanda i urhakuš.

Socializmahizen kiistazin ruannan azie on že, što organizacijat, kollektivat i yksinäzet urhakat luajitah keskenäh dogovaran, kumbazešša otehtah iččieh ruavot promfinpluanan täytännäššä kuin äijehyön, niin i ruavon hyvehyön puolišša.

Socializmahizen kiistazin ruavon principa on: tovariššahine abu edizeh mänijöin jällellä jänyzillä - sih varoin, štobi suaha yhtehine nouzenda (Stalin).

Urhakuš, einin ruado uudeh rukah, korgeilla, vägövitettyzillä tempoilla, syndy massoin luajinda i žen ičezavodinnan pohjalla monen muoziksi formiksi, kumbazet temmatah ruavon entuziastoida, tuotannan

(projizvodstvan) entuziastoida.

Jälgimäžellä aijalla sauren noužennan šai urhakka racionalizatorahine (kohennanda) liikunda. Racionalizatorahizet gruppät i brigadat predprijat' oišša muuttuačetah racionalizatorahiziksi urhakoin kollektivoiksi, kumbazet počki nagolo ruatah käzi kädekkäh inženera-tehnikkahizinke ruada-jinke.

Artjoman nimelline šahta ando uuvan forman urhakutta - yhte-hizen bukserin, ottuan autannan i kontrolin alla jäänyön okt'abr'ahizen revol'ucijan nimellizen šahtan.

Läbinäzin brigadoin zavodinda on rostovahizen gigantän "Seljmaš". Tällä zavodalla viikon mäni pahoin ruanda žen tuačči, što muduannet cehat (valanda modelihinie einin paja-presuindahine) viikon piettih mašinoin čuastiloida.

Kylä-talohukšehizet mašinat laškietettih tämän tuačči ei tävveššä äijehyöššä, mi jätti jälgie promfinpluanan täytännällä. Urhakat ehotettih piäžennän tästä olennašta: luadie läbinäne brigada ruadajin zvenahizišta gruppišta jogo cehašša. Läbinäne brigada šezatti omakši ruavokši auttua oigiella projizvodstvahizella planiruinnalla eris cehoissa. Pienin pietyndä oli paginan aziena läbinäzen brigadan soveitašša. Tulokšena zavodalla pienettih pietteličennät i lujeni yhtehyš cehoin keššeššä.

Rigeneh urhakat annettih šuurda vnimanjua pluanautanda zaduačoilla: dobrovoljcat-planovikat (kuin primieraksi "Krasnoilla Putilovcalla) aute-tah zavodan pluanuhizella b'urolla parahittuan yhteyttiä keškenäh cehat i obespeččie kaikišta korgiemmat neuvonda tempat.

Šuurešša mitašša luadiečetah tänä vuodena niin šanotuot ruadajin ehotannoin keriiännät. Ehotannoin kaikkisozuzahizen keriiännän idejan keksi Dzeržinskoin nim. zavoda. Ruadajat-racionalizatorat suahah "obligacijatehotanda zaimua"i učastvuijah kallehin premijoin arvašša. Zavodašša on erotettu šuuri fonda ruadajin kekšinnöin premiruindah varoin.

Toizen, Stalinan nim. zavodan idejua myöt' (Leningrada) kaikišša predprijat'oissa pidäy luadie oboruduinnan vägövyksen kirjutanda. Jogo stanka šuau ličnostin udostoverenjan posportan, kumbane ožuttau hänen ruanda-volčennan.

Täššä siduočennašša on vastuandahizin normin i vastuandahizen promfinpluanan luajinda. Vaštuandahizen promfinpluanan zavodijana oli Karl Marksän nim. (Leningrada) zavoda Karlo-Marksahizin zavodinnalla kontrolinumerat, kumbazet annetah ylähädä, kaččuočetah cehoišša i luadiečetah tarkemmin ruadajin ehotannoin jälgeh. Äijiššä predprijat'oišša promfinpluanat ruadajin käššennäštä vägi äijälđi šuuretah.

Vaštuandahine promfinpluana - "Prompartin"glavari loin tunnuššandua myöt' - Ramzinan i Fjodorovan - lopullizešti pietti rikonda-mavon promišlennostišša. Jo yksi tämä pagizou sih näh, min šuurehus značenja on vaštuandahizella promfinpluanalla, kuin korgiemmallalla formalla soc. kiistazin ruandua i urhakutta.

Socialismahine kiistazin ruanda i urhakuš synnyttih muutannan niin sanottuzin projizvodstvahizin soveščanjoin, kumbazet min ielleh, žen enämmäldi lietäh massoin vejännän metodana projizvodstvan upravl'andah.

1928 "vuodena oli annettu, šuuremmašša luvušša projizvodstvahizin soveščanjoin i kamisjain kautti, 63.665 ehotandua, 1929 v. 110.937 ehotandua.

Ruadajat-urhakat enämmäldi i enämmäldi lietäh keškimäzenä figurana projizvodstvallalla.

Maššahine urhakuš liikunda on uuvan ruado-kul'turan tulos. "Kaikkie paras kiistazin ruannašša on že - pagizi tov. Stalin XVI VKP(b)—n siezdalla, što hiän juurineh muuttou rahvahan kačonnan ruadoh žentän, što hiän muuttou ruavon pahašta i jygiestä takašta, kuin häneh kačottih ennen, česnoihuon, lemmin hyvyön i rohkehuon azieksi.

7 Proletarijahine diktatura i rahvahin vellehys i yheššä-ruanda

Kapitalistoin i pomeššikoin vallan kumuanda okt'abr'ana 1917 v. ando voičennan luadie ynnäläzen rahvahin piäššännän vällällä, ando heilä yhen muozet pravat i nezavisimostin.

14 vuotta okt'abrjua i 8 vuotta SSSR:n konstitutčijan olendua vielä enämmäldi lujennettih soviettahizin rahvahin pereheh. Iččenäzet soviettahizet respublikat, kumbazet šynnyttih voitokkahan revol'ucijan jälgeh vikon aigazella borčuinnaalla kontr-revol'ucijanke i toizin mualoin imperialistoinke puolissettih omua oigehutta eländäh, socialismahizeh srojindah. Vielä äijjä ennen SSSR:n sojuzan luajindua iččenäzet soviettahizet respublikat yhtevyttih RSFSR:šta ymbäri i luajittih dogovoroida yhtehizeh ruadoh näh borčuinnašša ulgo-puolizenke i šiämizenke kontr-revol'ucijanke i ruadoh näh talohukšehizešša oblastissa. Tämän muone forma yheštäh olendua lieni jo ei täydeläne toizella revol'ucijan aijalla, konža ruadajat i muanruadajat ruvettih kohendamah omua talohutta, rikottuo imperialismahizen i rahvahallizen voinin aigah. Rahvahallizen voinan jälgeh pidi

yhteyttä kaikki republikat yhtehizeh vellehyš-sojuzah, kumbane lopulizešti oformieči SSSR:n konstitucijašša.

Miän konstitucija on proletarijahizen diktaturan i rahvahan vellehyksehizen yhtehizen ruannan vägövä vibu. Myö ni minuutaksi emmä peitä sidä, što miän konstitucija on yksi vägövenmistä orudjoista ruadajan klaššan käziššä trudečijoin hyvyzin puolistandah varoin i kapitalizmahizin elementoin liččuandah varoin kuin linnašša, niin i kyläššä. Konstitučijan lopulline puali on hävitändä eksploituindua ristikanžalla ristikanzua. Myö emmä peitä miän muakunnan klaššahist'a tožieh olendua a täh rukah i miän konstitučijua.

Miän konstitučija on proletariatan diktaturan ožutanda. Hiän auttau SSSR:n kaikin rahvahan trudečijoilla srojie socializmaa.

Okt'abr' ahizeh revol'učijah šuat (velikorusskoit) šuuriveniäläzet omaštajat klaššat izännyidih kaikin toizin rahvahan piällä. Kolmen jälgimäžen vuozisadan aigah šuuriveniäläne valda "tulella i suabl'alla voitti i otti omaksi muat i rahvahat, kumbazet eletti Baltijahizen meren rannoilla, Siberišša, Kavkazašša, Keški-Azijašša i Edähäzeššä Vostokašša. Kaikki nämä muat i hiän šuuret bogactvat oldih muutettu kolonjoiksi einin puolikolonjoiksi voina-feodalizen, a šiidä kapitalizmahizen veniäläzen imperializman. Carizma uz'otti yhtä rahvašta toizen piällä provokacijahizenke tahonnanke, štobi vediä ruadajin massoin kačonda poisj revol'uciahizešta borčuinnašta i kiändiä händä valehus-tiedä myöt'.

Okt'abr' ahizen revol'ucijan tulokšena endizen Rosein kaikki rahvahat suadih yhen muozet oigehuoit i luajittih soviettahizen sojuzan, kumbazeh männäh šuuret republikat - RSFSR, Ukrainahine SSR, Beloruššahine SSR, Zakavkazahine Federacija i Keški Azijahizet republikat (Uzbekistana, Turkmenistana, Tadzikistana) SSSR:n konstitucijašša on erinäne 4 statja, kumbane šanov: "Jogohizella sojuzan republikalla jiäy oigehus (prava) välliä uijindua sojuzašta". Ei ylen ammune sojuzahizen republikan, seiččimennen luguu myöt' luajinda Tadzikistanašša, kumbane on Avganistanan rajalla i zanimaiččou endizen Buharah lämbimän rannan puolen, on loistava primiera soviettahizen sojuzan omah puoleh vejäändävägie.

Sojuzahizišta republikoišta toizella paikkua RSFSR:n jälgeh seizov, kiistämättä Ukraina, kumbazella ollah šuuret zapuaštat kivihildä i raudarudua. Donahizen kivihilen suannalla 1930-31v. pidäy andua 54 miljonua tonnua 27,5 miljonan tonnan neičči pluanua myöt', čugunan suluanda tänä vuodena liey 4,2 miljonua tonnua, 3,9 miljonan tonnan neičči, huavušetuzin viizivuodehizešša pluanušša.

Panennat USSR:n promišlennostin kapitalahizeh srojindah lietäh 1930-31 v, ei vähemiä miljardua rubl'ua, a yheššä viizivuodizen enžimäzin kahen vuoven panennoinke- läššä 2.317 miljonua rubl'ua 1.343 miljonan rublian neičči, kumbazet oldih huavuššettu pluanua myöt' kaikeksi viizivuodehizeksi.

Dneprostrojan bazalla liey srojittu metallurgijahine kombinatta, kumbazen hinda on juavattu 600 milj. rubl'ah. 1933 v. USSR luadiečou agrarno-industrijahizešta muašta industrija-agrahizeksi muakši.

Viizivuodehine pluana hyvin luadiečou i soviettahizešša Zakavkazjašša. Viizivuodizen lopukši Zakavkazjan jygien promišlennostin oma paino šuurenou 35,4 % (1928 v.) 57 % šuat. Nefti bohatuolla Zakavkazja on parahalla paikkua ei vain SSSR:šša no i kaikešša muailmašša (enämbi 50 % SSSR:n zapuastoida i läššä 20 % muailman zapuastoida). Viizivuodine pluana neftie myöt' on täytetty 2,5 vuotta.

Kazvau Belorussahizen sovietahizen sojuzan promišlennosti, kumbane jälgimäzih vuožiloih šuat oli alahazella tažolla (urovn'alla). 1930 v. lopušša on laškiettu enžimäne turbo-generatora 10 tuh. kilovattua enžimäzen Belorussahizen raionan Stalinan nim. elektrostančan. Viiješšä vuuvešša BSSR promišlennostih liey pandu 266 miljonua rubl'ua, heistä uuzin fuabrikoin i zavodoin srojindah 206 miljonua rubl'ua. Muakunnan promišlennostin produkcija BSSR šuurenenou 0.5 kerdua.

Keški-Azijahizh respublikoin promišlennoi produkcija 1931 vuuveksi on huavattu 1 miljardah rubl'ua. Tämä ožuttav, što Keški-Azija loppou 5-vuodizen 3 vuuvešša. Šanomma tämänke yheššä, što 1913 v. einin cuarin aigah kaikki Keški-Azijan promišlennoi produkčija oli vain 219 miljonua rubl'ua. Keški-Azija voiččou lietä - i liey - vägövänä hlokahimija-metallurghizena kombinattana, žentän što sielä on äijälđi aijä kaivandahizie. Vahtalla (vägöväldi virduaja gorahine jogi) on huavuššettu elektrostančan šeizatanda puolehmiljonah kilovattua. Ečinnät, kumbazet luajittih 1929-30 v. i martalla 1931 v. lugiettih hiili varuštuačennat keški-azijahizišša respublikoišša 2 miljardah 370 tuhattah tonnua, mi on äijjä šuurembi endizie hiili-huavuššandoida Keški-Azijan raionoišša. Toizišta resursoista ozutamma vielä kaučukkah. Keški-Azijahizet respublikat yheššä lämbimänke rannanke Kazakstanua ollah raionan parašta ilmalda kaučukan varuštuačendua.

Jällellä jjänyzistä puolifeodalizišta muanruanda mualoista Keški-Azijahizet respublikat muuttuačetah vägöviksi muanruanda-promišlennoiloksi mualoksi.

Luajimma nacionalahizin respublikoin industrializiruinnan yhteh liz-

iännän. 3.5 vuotta BSSR, ZSFSR i Keški-azijahizie respublikkoida myöt' kapitalahizet panennat promišlennostih ollah läššä 1 miljarda rubl'ua, tarkemmin 917.96 mln. rubl'ua. Kapitualoin panennoin keškikerdazen kažvannan rinnalla kaikkie RSFSR myöt' 42 %, kapituala panennat hacraionoišša šuurettih 1931 vuodena 96 % mullozeh nähin. Nacionalahizet respublikat i oblastit RSFSR kolmešša vuuvešša täytetäh viizivuodizen keški-kerdazešti 90 % Viizivuodizen lopukši nacrespublikoišša (kaikešša SSSR) meilä liey läššä 550 tuhattua kilovattua (400 tuh. kv. neičči, huavuššandua myöt) vain raionahizilla stančoilla, ei lugien vägövie promišlennoiloida i paikallizie stančoida.

Nacionalahizet respublikat luadiečetah električestvahiziksi, metallahiziksi, industrija-agrarahiziksi raionoiksi, raionoiksi, kumbazet kažvateh omua promišlennostie puolendamattomilla tempoilla, srojith socializmutua yheššä kaikenke sovietahizenke sojuzanke.

Tämän-že šuurehuot eissynnät myö niämmä i kylän talohukšešša nacionalahizišša respubiikoišša, Myö tiijämmä, što VKP(b):n CK jago SSSR:n oblastit kolmeh gruppah i ando jogo gruppalla erinäzen aijan kollektiviziruinnan lopetandah varoin. Edizeššä männäh tämän muozet rajonat: Severahine Kavkaza, Keški i Aline Volga i stepihine Ukraina. Näiššä raionoišša kollektiviziruinda, voit šanu, on loppiettu keviällä 1931 vuotta. Heilä jällešti männäh Ukrainan meččästepit, keškimäne Muššanmuan oblasti (CČO) Siberi, Uruala, Kazakstana, jyvähizet raionat, miššä kollektiviziruinda liey osnovnoildi loppiettu keviällä 1932 v. i, lopukši, kolmandeh gruppah lugietah kaikki jjänyöt oblastit i raionat, šiinä luvušša Keški-azijahizet i Zakavkazahizet, miššä kollektiviziruinda mänöy hillemmillä tempoilla i voiččou loppiečie viizivuodizen lopukši. Täh rukah erinäzillä nacionalahizilla respubliloilla i oblastilla, kumbazet äijäldi erotuačetah omalla ekonomikkahizella srojiečennalla, ollah ei yhen muozet aijat kollektiviziruinnan osnovnoildi lopendah varoin. Nacionalahizin respublikoin ieššä mänöy Ukraina. USSR:šša socializmahizen sektoran kylvö plavni keviällä 1931 v. lien 75 % kaikešta kylvö-plavnista. Kollektiviziruidu 1 ijuljua 1931 v. 65,7 % kaikišta talohukšišta. Eris pidäy mainita mašina-traktorahizih stančoin šuureh ruadoh näh Ukrainašša. Hyö ruattih 4,88 miljonua ga 1,75 miljonan ga:n neičči, kumbazet oldih huavuššettu pluanalla. Ukraina, tädä myöt', luadiečou pieni-muanruadajin talohukšešta, kumbane oli keyhytelty pomeššikoilla i kurkul'oilla (kulakot) edizeššä mänijäkši kylä-talohukšen muakši.

Kolhozahine srojinda azie Severahizešša Zakavkaza voit ožuttua tämän muozilla numeroilla: sygyzyksi 1930 v. kolhozoin lugu nouzi Gruzijašša

50 % i Armenijašša enämmällä 30 %. Rinnan jyvähizinke kolhozoinke luadiečetah čuajuhizet, tabakkahizet, hlopkahizet, žiivatan-vodindahizet, ogordahizet, viinan-vodindahizet, saduhizet i kenafahizet.

10 vuuven aigah Gruzijahizen SSR kylvö plavni šuureni 2 kerdua. Šiinä-že aijašša meilä on uuvetah orosittuo (kaššettuo) muada 100 tuh. ga. Nyt männäh ruavot šuurin kolhidahizin suoloin kuivuandua.

1917 v. šuat pomeššikoila, kupčoilla i pappiloilla oli miljonoida ga parahie mualoida Gruzijašša.

Men'ševikat kaikkeh rukah häkytettih dvor'anoin mualoin šuurinnällä muanruadajin käzih i tällä politikalla luajittih moni noužendua Kartalin-jašša, Kahetijašša, Mingrelijašša, Imeretijašša i Gurijašša. Men'ševikoin aigah voičči nähä kylän talohukšen šuuri langienda. Gruzijan sovietautanda avai uuvan lehen kylän talohukšen kažvanašša. Jo enžimäzistä päivistä zavodieči gruzijahizen kylän socializmahine toizin srojinda i ylen šuurilla tempoilla hiän levähyttiäči jälgimäzinä vuoziloina.

Kun lendiä SSSR:n toizeh piäh - Beloruššahizeh SSSR, niin i sielä myö niämmä šuuret eissynnät. Viizivuodizen aigah on huavuššettu kuivata 540 tuh. ga šuomualoida. Viiješšä vuuvešša myö suamma BSSR:šša ynnäläzen kylän talohukšen produkcijan kažvannan 726,4 miljonašta rubl'ua 1927-28 v. 1.168,2 miljonah rubl. 1932—33 v.

BSSR kylän talohukšen osnovahine kiännyndä on maido-muajuablokka-sigoinvodindahine i pelvas-vodindahine. Kollektiviziruidu on 1 ijul'aksi 1931 v. 39,9 % kaikkie talohukšie.

Keški-Azijahizin respublikoin kylän talohuš viizi-vuodizen aigah niin-že luadiu šuuren harpauksen edizeh päin. Yhtehine Keški-Azijan kylvö plavni šuurenou läššä 30 % hlopkahine plavni enämmällä 50 procentua.

Tadzikistanašša šuuretah hyväsortuhizen amerikkahizen i egiptahizen hlopkan kylvännät vähän andajan paikallizen "Guzu":n nim. hlopkan neičči. Hlopkan kylvännät sielä kažvetah boiko. 1926 v. oli kaikkiedah 2 tuh. ga hlopkua, 1929 v. 60 tuh. ga, 1930 v. enämbi 100 tuh. ga, a viizivuodizen lopukši liey jo 200 tuh. ga. Turkmenistanašša hlopkan plavni liey šuurennettu 1932 vuodena 300 tuhattah ga. Kolhozoišša on 1 ijul'aksi 1931 v. UZSSR: 53a 64,4 %

Pietymmä vielä kollektiviziruinnan ozilla yheššä avtonomijahizešša respublikašša-Tatarijašša. Kun mulloin Tatarija zavodi keviä-kylvön 9-10 procentanke kollektiviziruiduzie talohukšie, niin 1931 v. hiän rubei kylvämäh 35 procentanke. 1 ijun'aksi 1931 Tatarijašša mäni kolhozoih 48,5 % talohukšie, a 1 ijul'aksi 53 %. Tatarijahizen respublikan päiväzenoužu puolešša, kumbane on enämmäldi leivän kažvattaja, jo läheni

kollektiviziruinnan loppu. Tumatukan raionašša on kollektiviruidu 90 % muanradajin talohukšie.

Päiväzen-noužu rannašša nacionalahizis kišlakoin i auloin (kylät) socialismahine toizin srojinda luadiečou erinäziššä uslovjoišša, no hiän, nägöväžešti katkou, hot' i ei žen boikoihuzilla tempoilla kuin SSSR:n ediziššä raionoišša, vanhua, iin-igähistä, eländä-tabua, vanhua puolitieh naturalahist'a talohušta.

Okt'abr' ahizen voiton jälgeh nacionalahizet raionat jalgevuttih unešta i yhtevvyttih socialismahizeh sroikah. Ožakaš kolhozoin levähytändä sovietahizen sojuzan nacionalahizišša raionoišša on ožuttajana šuuremmin tempoin socialismahist'a muanruandua näiššä raionoissa, žen muozin tempoin, kumbazie niken ei voinun huavata.

Nacionalahizin respublikoin industrializuinda i kollektiviziruinda mänöy rinnan ennen kuulumattomanke kul'turahizenke noužunke äššen pimeimmiššä raionoišša SSSR, hyl' ättyziššä uglazišša.

Endizeššä cuarihizeššä Roseišša rahvahan opaššanda, kuin tiijämmä, seizo ylen alahana. Kaikkie jygiezmäššä olennašša oldih ei veniälän kielizet rahvas: cuarin vallat ličattih nacionalahist'a ei veniälästä školua i pečättie, konža hiän piäzi kiellännästä läbi. Carizma tahto veniälövttiä äijäluguhizet rahvat kaiken endizen Rosein mualla, pomeššikoin i kapitalistoin hyvyzih varoin.

Yksi šuuriveniäläzen šovinizman ideologoišta näin kirjutti tožinazen samoderžavjan pozicijih näh VII dvor'anahizešša siezdašša 1911 v.

"Muakunnan školalla pidäy olla veniäläzenä, nacionala-patriottahizena; pravitelstvahizešša školašša ei pie olla vierahan rahvahan tabua, häneššä pidäy kaikitta ustupkoitta izännyijä muakunnan kielellä, opaštua pidäy veniäläzin kielellä. Rosei on kaiken muozen rahvahan kerävyndä, niin neušto myö rubiemma maltuan eistymäh rahvahallizen separatizman (eruonnan) luajindah päin, kumbane on jogo rahvahalla. Meilä dvor'uanoilla pidäy šanuo, što **školalla pidäy olla veniäläzenä, a Rosei veniäläzih varoin**".

"Rosei veniäläzih varoin- tämä označaičči - veniäläzin pomeššikkoih i kapitalistoih varoin.

Voitokas okt'abr' ahine revol'ucija luadi kuulumattoman hyvät uslovjat kaikin sovietahizin rahvahan kul'turan kukindah varoin. Mi on nacionalahine kul'tura proletariatan diktaturan aigah? Tämä on "socialismahine omua šiämie myöt' i nacionalahine formua myöt' kul'tura, kumbazen pualina on kažvatanda internacionalahizešša hengeššä i proletariatan diktaturan lujennanda"(t. Stalinan dokluadašta XVI partin siezdalla).

Carizmalda ruadaja klašša i muanruadajat suadih jygien nasledstvan - maššahine, eikul'turahuš, ei kirjahmahanda. Äijät rahvas, ei veniälän kielizet, harpattih revol'ucijah omatta kirjutuksetta. Okt'abr'ahizen revol'ucijan jälgeh eikirjahmahannan hävitändä, Leninan neuvonnan rukah, luadieči ylen šuurešša mitašša i otti opaššundah miljonat ruadajie i muanruadajie, no kirjahmahannan tazo enämmäldi jiänyzin rahvahn SSSR oli i jäi vielä vähäzin täh šuat alahazekši.

Niin, primieraksi baškiroin kirjahmahanda 1926 v. kirjutandoida myöt' (Euoppahizen puolen numeroida myöt') ei ollun korgiemi 24 %, kalmikoin - 11 %, kabardinahizin - 6,7 %, nencoin - 6,4 %, Dagestanan gora-rahvahan 5,7 %, čečencoin 2,9 %, ei mainiten jo muduanzih Keški-azijahizih näh, osobenno hanahizella puolella, kumbazet ei ammuin oldih kogonah eikirjahmahtajat. Soviettahine valda ando ruadajilla maššahizen školan omalla kielellä. Alguhine škola i enämmäidi jiänyzillä rahvahilla jo voiččou opašua 30- 35 % i enämmän, 5-8 % neičči ennen revol'ucijahizella aijalla. Äijih rahvahih varoin - läššä kahenkymmenen - on luajittu oma kirjutuš, kummast'a ennen ei ollun.

Nacionalahine škola kažvau boiko. Ukrainašša, primierakši, školie ukrainan kielellä oli 1922 v. 50,4 %, a 1937 v. - 80 %. Turkmenistana 1926 v. 10 tuhatan opaštujan kohtal oli vain 630 turkmenua (nacionalahizen buržuaziin i bajoin lapsie), a 1927 v. 32 tuhatan kohtah oli 15. tuh. 1913 v. vain 24 nacionaljnostilla oldih kirjat omalla kielellä, a 1918 v. 57:llä. Soviettahizen Päiväzen-noužu rannan Respublikat šiirryttih arabihizešta latinahizeh alfavittah, mi äijäldi kebendi piäžennän opaššundah jiänyzin rahvahn trudeičjoilla massoilla.

Jälgimäžen vuuven aigah borčuinda eikirjahmahannanke nacionalahizissa raionoišša lien i monda kerdua vägövembi. Tatarahizešša respublikašša 1928-29 v. oli otettu likbezah 41 tuh. miestä ga 1929-30 v. - 249 tuh. einin 5 kerdua enämbi. 1930 v. lopukši Belorussijašša opaštu 100 lapsen kohtah 8-10 igähizie - 95 lašta, 1931-32 v. Belorussijašša liey lopullizešti luajittu kaikin alguhine opaššanda. Parti ando nacionalahizilla raionoilla lozungan: "tavottua edizeh uidinnuot Rosein keškimäzet raionat.

Tämä lozunga vediäčöy eländäh. Muduannet nacionalahizet respublikat: Tattarihine, Čuvasahine, Krimuhine, Volga-nemčoin respublikka, i **Karielane respublikka** täydeläzešti vejettih kaikin aiguhizen opaššannan jo 1930-31 v. yheššä heinke assutah autonomahizet oblastit Komi, Adigeja, Vilun-rannan Osetija, Mariihine, Mordvahine, Čerkasahine, Udmurtahine, kumbazet niinže vejettih kaikin opaššannan. 1932 vuodena loppietah kaikin alguhizen opaššannan kaikki jälgimäzet nacionalahizet i au-

tonomahizet respublikat i oblastit, ottamatta lughu kaikkie enämmäldi jännyöt Kazakstanan i Burjato-Mongolahizen raionat.

Nämä tulokset ollah ennen nägymättömin kul'turahizen srojinda-azien korgein tempoin jälgenä toizin-srojinda aijalla. Opašsettuloin lugu yheššä 1931 v. on šuurembi 10 tämän iellistä vuotta, yhteh otettuo. Niin Marihizešša autonomahizešša oblastišša 1922 vuuvešta suat 1930 V. suat on opašsettu 33,4 tuh. miestä, a 1931 vuodena 70 tuh. miestä. Čuvasahizešša avtonomahizešša oblastišša 1920 v. 1930 v. suat oli opašsettu 150 tuh. miestä, a 1931 v. - 100,2 tuh. miestä, Baskirijašša 1928-29 v. oli opašsettu 33,4 tuh., a 1931 v. 118 tuh. miestä.

SSSR:n edizet keškikohat i muduannet šuuret raionat (ennen kaikke Alizen Volgan randa) liettih ynnäläzen kirjahmahannan raionat. Näih edizih raionoih päin lähetäh jännyöt jällellä. Adigeja, kumbazešša 1920 v. oli vain läššä 3 % kirjahmahtajie, a 1928-29 v. 25-30 % nyt lieni ynnäläzenä kirjahmahannan oblastina. Paikallizet ispolkomat i sovietat severahizešša Kavkazašša otettih rešenjan - ynnäh hävittiä eikirjahmahanda kaikišša rannan nacionalahizišša oblastiloišša 14:sta okt'abr'ahizen revol'ucijan vuodehizeksi (tämän rešenjan podtverdi RSFSR-n Narkomposan kollegija). Äššen Kalmikkahine avtonomahine oblasti, yksi enämmäldi jännyzistä, keriyä kaikkie vägilöidä - ynnäh hävittiä eikirjahmahanda omaksi 10-vuodehizeksi (nojabr'a 1931 v.) Soviettahine valda Kalmikkahist'a obl. luadi täh varoin, edizin raionoin rukah, kuljt-pohodan i työndi oblastie myöt' enämmän 5 tuh. kul'tarmiilaist'a kalmikkua, kumbazet opašuttih RSFSK monišša paikoišša.

On i jällellä jännyzie ucuaskoida, miššä likbezan pluana eu täytetty: Kazakstaha, Ingušetija, Udmurtahine avt. obl.

Äijäldi koheni klaššahine-politikkahine nacionalahizin opaštajin sostuava. (Paikoten kommunistoida i komsomoljgoida lieni 40-50 % kaikkie opaštajie).

Myö jo ožuttima juurrutannan ožih (siirryndä omah kielizeh opaššandah). No nämä ruavot vielä ei olla, ynnäh luajittu. Školat žen muozilla rahvahilla kuin kalmikkahizet, severo-kavkazahizet gora-rahvas, muduannet ugro-finnahizet rahvas vielä täh suat ei olla täydeläzešti juurritettu. XV sovietoin siezda BSFSR:šša ožutti, što pidäy lopullizešti siirdyö opaššandah omalla kielellä kaikissa alghuzižšša školišša ei myöhemiäh 1931-32 vuotta.

XV Sovietoin siezdašša t. Galejev (Tatariin delegatta, ruadaja) šano: "Cuarin aigah tattarin eläjillä oli vain 25 kakšiklaššahist'a školua tattariloih varoin, a nyt školie on läššä 30 tuh. Vuzin i tehnikumin lugu jogo päiviä

kažvau i levenöv."

Ennen revol'ucijua **finnoilla**, kumbazet eletäh Leningradan obl. oli vain yksi korgiembi škola: "Hengi-religijahizenke kaldavunnanke". Nyt äijiššä vuzišša i komvuzišša olla finnahizet otdelen'at, on moni tehnikumua, läššä 10 školua finnoin kolhozahizen nuoriz'on i läššä 400 školua enžimästä stupenie, kumbazišša opašsetah finnoin kielellä. Cuarin Ro-seišša oli kakši gazieta finnoin kielellä, "yksi mušta sotnilazin i toine menjsevikkahine", - nyt on 10 aijallist'a izdan'ua, trudiečijoih varoin.

XV Kaikkiroseihizella Sovietoin siezdalla pagizi vielä Kazakstanan delegatta, kumbane šano: "Ennen revol'uciida Kazakstanašša oli kaikkiedah 500 školua 13 tuh. opaštujanke. Näiššä školišša opaššuttih hanoin, rovunvanhemmin i bohatoin lapset. Kazakstanan trudiečijat eläjät oldih kaikki opaštumattomat. Mullat (papit), pristavoin kieleh-kiändäjät i n.i. oldih opašsettu, mi ando heilä voičennan vielä enämmäldi eksploatiruija keyhie. Nyt vain enžimäzen stupenien školišša opaštuu 527.824 lašta, heistä kazakkua 247559 miestä, einin 76-78 % ennen škola-igähizie lapsie, šiinä luvušša 62,3 % kazakoin eläjin lapsie, on otettu opaššandah. Leviöldi kažvau korgeimmin školin sietka, tehnikumie on avattu nellä - 30 % kaikkie Kazakstanan eläjie opaštuu kirjah. školat, ei kuin endizeh aigah, ollah täytetty ruadajin, keyhin, palkalazin, kolhoznikoin i ruadajin muanruadajisson lapsilla".

Baskirijašša nyt on 2 vuzua, 36 tehnikumua. Äššen Burjato-Mongolijašša, jiänyzistä jiänyöššä, kumbazessa ammuin kaikki eläjät oldih opaštumattomat, on nyt 40 % kirjah opaštunutta, 35 keškikerraštja opašša da zavedenjua, 8 tehnikumua, 2 rabfakkua.

Täh rukah nacionalahizet respublikat boiko voitetah iin-igähistä jällellä jiämistä, pimehyttä, eikirjahmahandua. "Borčuinda kul'turahizešta revol'uciišta syvin mänöy lizenövillä tempoilla.

VKP(b):n XVI siezda kučču partin vägöittiä borčuinda velikoderžavahizenke kaldavunnanke kuin šuurimmanke varajannanke tällä aigua i paikallizenke nacionalizmanke **leninahist'a nacionalahist'a politikkua**. Kučču nacionalahizen ei yhen muozehuksen elementoin hävitändäh i levieh soviettahizen sojuzanrahvahan nacionalahizin kul'turoin kažvatandah.

8 Lienemmä varuzina

VKP(b)n XVI siezdalla t. Stalin ando täydeläzen analizan ekonomikkahist'a krizisua, kumbane on kapitalismahizišša mualoišša. jäl-gimäžet ečitäh piäzendiä täštä kujosta, trudiečijoin vuoh i pačifizmahizen pagizennan taguana, varuštuačetah uužih patteih voinih i intervencijah SSSR vaštah.

"Prompartin"azie Moskovašša (dekabr'a 1930 v) ožutti, što kapitalismahine muailma monen vuuven aigah varušti vooruzindahist'a intervencijua i varuštou ielleh päin, vuottuan hyviä aigua luottuačendah varoin ainovah muailmašša sovietoin muakundah. Jo šahtahizešša aziešša ylen tarkah nägy tožinazin intervencijan, varuštajin - vieraš muahizin kapitalistoin, bankeriloin i birževikoin-azie. "Prompartin"azie i RSDRP:n (men'ševikoin) CK sojuzahizen b'uron azie vielä paremmin i tarkah avattih rihmat kumbazet vediäčettih "omanmuallizista"interventoišta hiän izändöih-vierahan muan imperialistoih, kumbazet bökissyttih omih agentoih kaiken muozišša učrezdenjoišša ei jättiän luvušta i muduanžin muakunnan oficial'noiloida učrezdenjoida SSSR:n šiämešša. Men'ševikoin azie (fevral'a-marta 1931 v.) täydeläzešti avai buržuihizen luottuačennan metodat i format. "Sojuzahizen b'uron"azie ožutti II Internacionalan ihon, menjševizman ihon, "kuin hiän on", ožutti što II Internacionala neugou ei vain ideja-politikkahizella intervenciin varuštuačennalla SSSR vaštah, no i välittömäšti, ruadau rikondahizešša i špionahizešša kontr-revol'ucijazihešša ruavošša.

Intervencijan vasuššanda oli ylen lujah šivottu rikondahizenke ruavonke. Praktikašša men'ševikat rikottih ruaduo enämmäldi kaikkie snabdindahizišša i torgu-organoišša, rikkuočenda kumbazišša paremmin tundu eläjin olennalla.

Men'ševikat ruattih käzi käzikkäh proletaruahizen diktaturan muakunnan patteiminke vihuajinke. Kavottuan maššahizen socialahizen bazan SSSR:šša, men'ševikat heittiäčettih aivis' pohjah, liettih R'abusinskoiloin i imperialistoin palkalazina lakeiloina, kaikin niin lakeiloina, ket surmahizešti vihatah SSSR, hänešša kažvajua socialismahist'a srojindua, ken vihanke i pölläššynnänke kaččou šuureh viizivuodizeh pluanah rahvahan talohukšen rekonstrukcijua (toizin srojindua) SSSR:šša.

Intervencijan pöllätändä, pohoda viizivuodizella vaštah, huijuttomat kampanjat vaštah valehukšehizella soviettahizella "dempingallarelijijan ajannalla", kuottelukšet šuurendua SSSR:n ekonomikkahine ahissanda - kaikki nämä trevuogahizet ožuttuačennat nošsettih SSSR:n trudiečijoin

keššeššä šuuren vastuandahizen liikunnan i vägilöin ičekeriännän, noššetih kuulumattoman socializmahizen srojinnan, lujendamizen i liettih lizäazeina tämän srojinnan tempoin ylen šuurešša kažvannašša.

SSSR:n ruadaja klašša tiedäv, što "hillendiä tempat on yksi-kaikki što jiahä", tiedäy niin-že, sie "jiänyzie perretäh". "Ženmuone on kapitalizman zakona - pergua jiänyzie i vähävägizie. Kapitalizman hukin zakona. Šie jäit, olet vähävägine, - tämä ožuttau što šie olet viärä a žentän šilma voit pergua i poraboščaija. Ka mintän meilä ei voi enämbi jiahä"(Stalin). Puolistuan korgeida tempoida socializmahist'a srojindua SSSR:n ruadajat sih že aigah lujennetah SSSR:n puolistusvoičendu. SSSR:n puolistusvoičennan pohjana ollah industrializiruinda, kollektiviziruinda i kul'turahine revol'ucii. Tämänke yheššä SSSR:n ruadajat kaikkeh rukah lujennetah miän Ruškieda Armiida i gosudarstvahizen politikkahizen upravlen'an (GPU) organoida i huolutteličetah šuuren proletariattahizen yhtehizeh ruadoh näh SSSR:n puoliššanda aziešša.

Vastuannaksi social-interventoin i rikkojin ožuttuačendoih, SSSR:n ruadaja rahvas lujendau Osoaviahiman organizacijua, kumbane otti omaksi ruavoksi ruadajin voiskatta varuššannan i miljonahizin rezervuaroin keriännän voinah-opašsettuzišta ruadajišta i trudeičijoišta muanruadaista.

Viizivuodehist'a pluanua myöt' 1933 v. lopukši obščestvašša SSSR:ua myöt' pidäy lietä ei vähemiä 20 miljonua trudeičijua. Tämän pluanan täytändä liey hyvä vastuanda kaiken muozeh kontr-revol'ucioneroin i interventoin ečitteličendöih kuin SSSR:n šiämeššä, niin i ulgo-puolella.

Vediän miriečendä politikkuu SSSR:n trudeičijat kaikkeh rukah huolutteličetah oman Ruškien Armiin bojuvoičennašta.

Proletarijahine vlijanja Ruškien Armiin piällä mänöy kohallist'a tiedä myöt' parahin i lujemmin proletarijoin olennalla hänen r'adoišša i voinahizen-šefahizen ruavon seizatannalla. Zavodat pietäh seistvua Ruškiearmiihizin čuastiloin piällä, vellehizešti yhtevvytäh, heinke i učastvuijat hiäh boju-valmistuačennašša i yhtehyš-politikkahizešša elännäššä.

Ruškie Armija vägövöittäy omua bojuhist'a vägie, omua tehnikkuu muakunnan industrializacijan avunke.

"Miän šilmiššä SSSR muuttau omua ihuo, luadiečien tämän aigazen šuuren industriin i mašinoitetuon kylän talohukšen muakunnaksi. Tämän materjala — organizacijahizet Ruškien Armijan osnovat"(Vorošilov).

Interventoin i vrediteljoin lövvändä i suudinda kahešša istorijahizešša aziešša nošti uuvan vualun trudeičijoin interesuiččiečendua muakunnan puolissanda zaduačoilla, uuvan vualun lizävyndiä udarnikoin r'adoih i

VKB(b):n r'adoih. Uužisiberihizen raudatien šolmen ruadajat, vaštuanakši kontr-revol'ucijahizeh ruadoh men'sevikoin CK sojuzahist'a b'uro, otettih vaštuandahizen promfinplanan - 63 vagonua programmašta piäličči. Kievan kabeljahizen zavodan ruadajat vaššattih vihazniekalla martahizen programman šuurennannalla (1931 v.) 60 % Balahnašša vierahan muan ruadajat Liberg, Miller, Kifer i Filjšinskii, yhtyön yhtehizeh entuziazmah i maltuan omat zaduačat edizie-proletarijoida, annettih zajavlenjat leninahizeh partih mänendäh näh. Stalinan nim. meha-fuabrikan ruadajat vaššattih men'sevikoilla uužilla maksuloilla dirizabljan srojindah varoin. Kolmešša päiväššä ruadajat-udarnikat annettih 100 zajavlenjua partih mänendäh näh. Leninahizen zavodan ruadajat (Rostov na Donu) annettih ehotannan luadie 1931 v. marta rebiennöin rovoim) (proahiššanda kuuksi i n.i. i n.i.

Voit loppomatta kirjuttua tämän muozie ožutandoida. No loppu on šelgie: vastuannaksi rikkojin i interventoin ečitteličendöih i ruadoh SSSR:n ruadajat i kaikki tradiečijat ymbäröitettih raudazella koljčalla oman muakunnan, oman vallan, oman partin.

1930 v. aigah partih oli otettu 650 tuh. miestä, heistä 450 tuh. projizvodstvahist'a ruadajua, šuuremmašša luvušša, promišlennostin šuurimin otrasliloin predptijatjain kadrahizie ruadajie (metalla, hiili, nefiti).

SSSR:n ruadaja klašša lujah muissutti Leninan šanat, kumbane pagizi; "Myö loppima yhen voina aijan. Meilä pidäy varuštuačie toizeh, no konža hiän tulou, myö emmä tiijä. Pidäy luadie sih rukah, što konža hiän tulou, niin myö olizima (valmehet) ylähänä". SSSR:n ruadaja klašša ando murendajan vastuannan kaiken muozilla interventoilla, ožuttuan varuštuačennan puolistua omua muakundua jälgimäzih vägilöih suat. Rahvahahizen voinan jälgeh 1921 v. interventat vardeiliečettih silmin nähtäviššä seizaudio intervencijan hävindä tiellä i vain varuštuačettih häneh vuottuan hyviä aigua. No tämä aiga niin ei i tullun. Talohukšeniekoih soveščanjašša 23 ijunjua 1931 v. t. Stalin sano: "Midä kasaiččiečou interventahizih toivondoih buržuihizen intervenciin, niin pidäy šanuo, što hyö kuni luadiečettih pikkarazeksi pertizeksi, kumbane on srojittu peskulla. Tožieh, 6 vuotta toivotettih intervencijua i ni kerdua ei rohkuáčettu luottuačie. Aiga on tunnustua, što miän edäh nägijä buržuihist'a intervencijua, kohaldi šanuon, vejeldih nenäštä. Mie jo en mainiče sih näh, što iče aktivahizin rikkojin povedenja tunnetuošša suudu aziešša Moskovašša tahto rozvenčaija i tožieh rozvenčaičči rikondahizen idejan".

Kaikki azein muuttuačenda, SSSR:n lujennunda, vanhoin uniloin häviendä - kaikki tämä ožutti vlijanjan vanhah tehnikkahizeh inteligen-

cijah, kumbane ennen šuurešša luvušša hyvin kaččo rikkojih, a nyt kiändy sovettahizen vallan puoleh. Tämän tuačči muuttuači i Soviethahizen vallan kačonda tehnikkahizeh inteligencijah. Tämä on vain yksi uuzišta uslovjoišta SSSR promišlennostin kažvandia.

Kaikki uužin uslovjoin luvenda ando voičennan seizattua kaikkeh kogehudeh kyžyndä sih näh, kuin ruadua uudeh rukah, kuin neuguo uudeh rukah socializmahizella sroikalla.

Myö niämmä, što Soviethahine sojuza voitokkahasti eistyy edizeh päin. Myö niämmä, što ni miittynäzet keškirahvahallizen buržuaziin i hänen tožinazen abuniekkan social-fašizman - luotteliečennat ei voidu i ei voija piettiä voitokašta socializman srojiindua SSSR:šša.

Kaikki miän voitot männyzinä vuoziloina ollah lenizman voitot. Leninan idejat lietäh, kuin kirjutti Marks idejoih näh, kumbazet vejetäh masoida omah puoleh, maššahizena vägenä. Leninizma voittau borčuinašša kaiken muozinke anduačennoinke, opportunizmanke oigielda i vazamelda puolilda. Parti, kumbazen kažvatti Lenin, kaiken aijan idejahizešti miriečemätöin, kaiken aijan voitti kalduačennat generualahizešta lineistä "vazameh"i oigieh puoleh.

"Ana bröllytäh pehmiesiämizet miehet, kumbazet tiälä i sielä ruvetah ravizomah: tuas borčuinda, tuas siämizet hieruočennat, tuas kiiššänät. Myö vastuamma: uuvetta i uuvetta borčuinnatta ni konža i ni miššä ei luadiečen tožinane proletarijahine, revol'ucijahine social-demokratija. (Bol'shevikoin parti silloin vielä oli social-demokratiašša) Näin vastai Lenin kaiken muozin miriečijöin n'urrundah. ("Kahen kirjan tuačči"1930 v.) "Parti vedäy borčuindua kahella frontalla - pagizi Lenin, žentän što toizin ei voiče männä edizeh päin".

Bol'sevizma šai "bojuhizen rissitännän"i kalieči Leninan neuvonanke jällekkähizeššä revol'ucijahizešša tulešša borčuindua oigielissonke i "vazamenke"oportunizmanke. Lenin moni kerdua šano, što bol'sevikat nikonža ei kiöldiäčeta "ynnäläzestä ei miriečennästä miän ideologijua ei heittiän luvušta i revol'ucijahist'a aigua".

Leninan jälgeh parti välendämättä vedi borčuindua leninizman strategijašta i taktikašta šyvin, Leninan käššennöin voitannašta šyvin, partin raudahizen yhtehyön, lujendamizešta i kiinitännästä šyvin, myöššyttiän opportunistoin luottuačennat i oigielda i vazamelda puoleida. Šuurie ozie socializmahist'a srojindua ei voisj olla, kun vain parti kaikenke selgehyönke ei avais' opportunizman azieda.

Pidi kätkie "trockizman buržuihine teorija"(Stalin) socializman srojinnan ei voičendah näh miän muakunnašša, ei voičendah näh

"vediä"socializmah muanruadajin trudičijjat maššat".

Pidi ajua randah šuurin miän aijan varajanda partiišša - oigie kaldu-ačenda, kumbane "ozuttau kuolijoin klassoin elementoin vastualendua". (Stalin).

Tättä ei voinun i duumaja sih näh "štobi nostua ruadaja klašša ruadonoužendah i kiistazin ruandah i šreizattua levähytetty socializmahine luottuačenda"(Stalin).

Luajimma lyhyözešti tulokšet: partin Leninahizen general'noin linein pohjalla, partin neuvonnanke, hänen Leninahizen CK i Leninan parahan opašujan, partin vedäjän t. Stalinan neuvonnanke, myö saimma rešajuščoit voitot i promišlennostišša i kylän talohukšešša.

Kakši sistemua tuodih kahteh tulokšeh. Heilä projizvodstvan pietämätön pienennändä, potreblenjan i rinkan kaidenenda rahvahan massoin keyhynnän tuáčči. Meilä viizivuodine täyttiäčöy lizänke, noužou ruavon projizvoditelinosti, on obespečittu ruado palkan kažvanda i kolhozahizen muanruadajan tulokšet.

Sillä aigua kuin myö jogo vuotta vägövöjijymmä, kapitalizmahine maailma happanou juurella i mänöy häviendäh, kaččomatta kaiken muozin social-fašistoin autandah.

IKKI:n XI plenuma ožutti social-fašistoin podloih azieh, kumbazet tällä aigua luadiečettih buržuazijan nägöväzenä pöngänä i piettämättä vieräh fašizmah päin.

No ei buržuazijalla eigo hänen oigiella men'shevikkahizella pöngällä ei sua piettiä kažvajua revol'ucijahist'a noužendua niiššä mualoišša, miššä ekonomikkahine krizisa on äijälädi terävöidyn, kuin primieraksi Germaniešša, Pol'sašša, Ispaniešša. Monešša buržuihizešša muašša tämä krizisa vedäy revol'ucijahizen krizisan kypsenedäh.

Tämä panou šuuren otvectvennostin kaikkih kommunistahizih partiiloih – kapitalizma on varušsettu kuolomah, no kaččomatta krizisah hiän ei kuole "iče iččiestäh", a proletarijahizen revol'ucijan tuloksena, kummast'a rubieu neugomah komparti.

No jälgimäzillä pidäy täh varoin vediä taktikka - "klašša klaššalla vaštah"i "yhtehine fronta alahada", pidäy lujendua revol'ucijahizie profsojuzoida i loppuh šuat opaštuo iččenäzešti neuguo klaššahizilla bojuloilla trudlečijoida massoida.

Myö voičemma ožuttua täššä aziešša hyvät voitot monešša kompartišša (Germanie, Kitai, Čeho-Slovakija, Pol'sa). Borčuinda kahella frontalla, enämmälädi kaikkie šuuremmalla varajannalla vaštah - oigiella oportunistimalla, oigielisson murennanda VKP(b):šša i kapitalizmahizin komparti-

joišša, vägövitettih Kominternan i hänen sekcijoin bojuvoičennan.

Muailman proletarijahizen revol'ucijan štuaba IKKI:n plenuma ožutti što pidäy i ielleh päin borčuija kahella frontalla, vediä borčuindua ruadajan klaššan enämmistöštä šyvin, opaštuo VKP(b) kuottelukšilla. Okt'abrahizen revol'ucijan kuotteluksella - muailman revol'ucijan vedäjän zvenan.

Muailman Okt'abr'a voittau. I tämä voitto jo eu gorin tagana.